

katolički list

ZVONIK

GODINA: IV

BROJ 1 (27)

Subotica, siječanj (januar) 1997.

Cijena: 4,00 N. din

U pripremi za veliki jubilej godina 1997. bit će posvećena razmišljanju o Isusu Kristu, koji je jedini Spasitelj svijeta jučer, danas i uvijek - papa Ivan Pavao II.

zkh.org.rs

PREPUSTI GOSPODINU PUTOVE SVOJE

Po naravi sam optimista. U tom raspoloženju želim pisati i ovaj prvi ovogodišnji uvodnik, premda me - vjerujem kao i mnoge od vas - salijeću poput "napasnika" i mnoge "crne" misli. I na crkvenom, i na društvenom području u našoj sredini, a i glede izdavanja i uređivanja našeg Lista ne sjaji nam baš neka "svjetlija budućnosti".

Nedavno pročitah u jednim novinama podatak da je katolika u svijetu 975.937.000. Samo toliko, od preko šest milijardi žitelja planete Zemlje! A na pragu smo trećeg milenija kršćanstva. Spremamo se proslaviti veliki jubilej 2000 godina od Kristovog utjelovljenja. Ovih dana sabiremo statističke podatke Subotičke biskupije. Opet utvrđujemo, nažalost, već dugogodišnji tužan bilans. I godine 1996. bilo je nekoliko tisuća sprovoda više nego li krštenja. Nestajemo. I kao mjesna Crkva. I kao narod. A vjerska ravnodušnost je i dalje ogromna. Ni od kada je "slobodno ići u crkvu", naše crkve nisu punije. Manje od 10 % vjernika naše biskupije ide nedjeljom na svetu misu. Ići nedjeljom na misu je katolički specifikum! Tako!

Dok ovo pišem, u Beogradu su i dalje protesti. Svi strepe od onoga u što bi se to moglo pretvoriti. Ne daj Bože! Marnim seljacima još nije isplaćen suncokret, kukuruz... Neki su nedavno dobili plaću za kolovoz u iznosu od točno 162 ndin. Penzije kasne. Sve poskupljuje. Marka raste... Siromaštvo - još veće - je na pomolu...

Kasnimo s ovim prvim brojem Zvonika. Hvala Bogu, ne zbog materijalnih razloga, što ne znači da ih uskoro neće biti, nego iz čisto tehničkih. "Glavni radnici" Zvonika su se ovih dana selili u drugi dom. No, bolnija je činjenica da su neki župnici naše biskupije znatno smanjili narudžbu Zvonika, jer "ljudi nemaju novaca". Kad bi bar samo to bio uzrok. Tomu bismo doskočili. Cijena jednog "Zvonika" malo je veća od cijene jednog kruha! Veći je tu problem. Puno veći. I teži. **Naši ljudi ne čitaju katolički tisak!** Pitam se kakvim sadržajima pune dušu. Zar samo televizijskim, video i sličnim sadržajima... Protiv "nečitanja" - tog zla, usudujem se reći i grijeha propustom, moramo se boriti svim silama. Prvo svećenici, a onda i svi kojima je stalo do pisane riječi i do duhovne izgradnje našega naroda! Razmišljat ćemo o tom problemu ovih dana na Razgovoru što ga priređuje Institut "Ivan Antunović".

Pa, ipak, rekoh da sam optimista. Izvor mog optimizma jest Onaj u koga ćemo ove godine posebno upirati svoj pogled: ISUS! Ovaj broj Zvonika već pokazuje da će ove godine Njegov lik, Njegova riječ i Njegovo djelo biti "na prvim stranicama". Nova tema: Upoznajmo Koncil također želi tomu doprinijeti!

U svim crnim slutnjama i lošim prognozama, u bijedi i siromaštvu, u ozračju ravnodušnosti i grijeha... U SVEMU TOME NADMÓČNO POBJEĐUJEMO PO ONOME KOJI NAS UZLJUBLI.. UVJEREN SAM, DOISTA: NITKO I NIŠTA NEĆE NAS MOĆI RASTAVITI OD LJUBAVI BOŽJE U KRISTU ISUSU GOSPODINU NAŠEMU! (Usp. Rim 9,33-39).

Stoga bih na početku ove godine želio zajedno s Vama pogledati u "ogledalo Pravidnosti" i poslušati savjet Psalmiste: "U Gospodina se uzdaj i čini dobro... Sva tvoja radost neka bude Gospodin: on će ispuniti želje tvoga srca! Prepusti Gospodinu putove svoje, u njega se uzdaj i on će sve voditi." (Usp. Ps 37,3-5).

Kad Gospodin nešto vodi, onda to može biti samo dobro, na korist svima.

Dakle, s takvim optimizmom u godini Gospodnjoj 1997. i uvijek!

Vaš urednik, optimista

MOLITVA PAPE IVANA PAVLA II.

na početku prve pripremne godine
za veliki jubilej 2000. godine

Gospodine Isuse,
punino vremena
i Gospodaru povijesti,
pripremi naš duh da proslavi s vjerom
veliki jubilej 2000. godine,
da bude to godina milosti i milosrda.
Daruj nam sree ponizno i
jednostavno, da promatramo s uvijek
novim divljenjem tajnu utjelovljenja,
kad si Ti, Sin svevišnjega
u krilu Djevice, svetištu Duha,
postao našim bratom.

/Hvala i slava Tebi, Kriste,
danas i u vijeke vjekova./

Isuse, početku i svršetku
novog čovjeka,
obradi k sebi naša srca
da, napustivši staze zabluda,
idemo tvojim stopama
putem koji vodi u život.
Učini, da vjerni obećanjima krštenja,
živimo dosljedno svoju vjeru,
svjedočeći svojski Tvoju Riječ,
da u obitelji i društvu
zasvijetli životvorno svjetlo Evandolja.

/Hvala i slava Tebi, Kriste,
danas i u vijeke vjekova./

Isuse, snago i mudrosti Božja,
zapali u nama ljubav prema Božjem
Pismu, gdje odjekuje Očev glas,
koji rasvjetljuje i pali, hrani i tješi.
Ti, riječi živoga Boga, obnovi u Crkvi
misijski zanos, da svi narodi upoznaju
Tebe, istinskog Sina Božjeg
i istinskog Sina ljudskog,
jedinog posrednika
između čovjeka i Boga.

/Hvala i slava Tebi, Kriste,
danas i u vijeke vjekova./

Isuse, izvore jedinstva i mira,
učvrsti zajedništvo u Tvojim Crkvi,
daruj poleta ekumenskom pokretu,
da svi tvoji učenici,
snagom Tvoga Duha,
postanu međusobno jedno.
Ti, koji si nam dao kao pravilo života
novu zapovijed ljubavi,
učini nas graditeljima jednog
solidarnog svijeta u kojem će
mir pobijediti rat,
zalaganje za život kulturu smrti

/Hvala i slava Tebi, Kriste,
danas i u vijeke vjekova./

Isuse, jedinorođeni Sine Očev,
pun milosti i istine,
Svjetlo koje rasvjetljuje svakog
čovjeka,
daruj onome koji Te traži iskrena srca
obilje svoga života.
Tebi, Otkupitelju čovjeka,
početku i svršetku vremena i svemira,
Ocu, neiscrpnom izvoru svakog dobra,
Duhu Svetom,
pečatu beskrajne ljubavi,
svaka čast i slava u vijeke vjekova.
Amen.

Uređuje: Andrija Kopilović

**Blagdan
Krštenja Gospodinova
- 12.01. 1997.**

*Iz 42,1-4.6-7
Dj 10,34-38
Mk 1,7-11*

**TI SI SIN MOJ, LJUBLJENI,
U TEBI MI SVA MILINA!**

Sam Otac objavljuje da je Isus njegov ljubljani Sin. To je vrhunac bogojavljenja. Naime, u svim blagdanima božićnog ciklusa Isusa je navijestio netko drugi u Božje ime, od anđela Gabrijela do zvijezde prethodnice. Ovdje je sam Otac svjedok Isusovoga i poslanja i biti i pomazanja Duhom Svetim. Stoga je ovo najsvečaniji čin bogojavljenja. Isusovo krštenje, s druge strane, velika je najava njegovog spasenjskog poslanja: da će On nakon svoga pashalnog misterija isto tako preporučiti, u krilu Crkve, sinove Božje vodom i Duhom Svetim. Tako Marko i započinje svoje evanđelje opisom Isusova krštenja. Svojim krštenjem Isus objavljuje da vodu čini sredstvom spasenja. Svi koji budu uronjeni u vodu krštenja susrest će Isusa Krista i postati sinovima Božjim. On je postao baštinikom naše naravi u svemu jednak nama osim u grijehu. No, podsjetimo se da grijeh nije vlastit ljudskoj naravi jer je i ona zamišljena u Božjem planu da bude bezgrešna. Zato je i trebalo ovo uranjanje i poslanje Sina Božjega da bi nas vratio na dostojanstvo novoga čovjeka.

**3. nedjelja kroz godinu
- 26.01. 1997.**

*Jon 3,1-5.10
1 Kor 7,29-31
Mk 1,14-20*

**PRIHVAĆANJE
EVANĐELJA**

Stara je istina naše vjere, a vrlo temeljna da postati Božjim prijateljem i ući u njegovo kraljevstvo ne možemo samo vlastitim silama. Valja nam otvoreno prihvatiti svoje nedostatke, ali to ne znači da sjedimo skrštenih ruku i suočeni sa svojim nedostacima čekamo samo milost. Kršćani kao Kristovi učenici pozvani su da rade na oslobađanju sebe i drugih ljudi i svega onoga što ih čini grešnima i nespašenima. Temeljna misao odlomka evanđelja današnje nedjelje jeste obraćenje i vjerovanje evanđelju. Obraćanje je prvotni Božji zahvat u naš život, ali je bitan i naš odgovor na taj zahvat - promjenom načina mišljenja i življenja. Vjerovati evanđelju znači poći; svako obraćenje koje se dogodi a ne pode jeste poput sjemena koje je palo u zemlju i, iako zdravo, zbog nekog razloga nije isključilo. Vjerovati evanđelju je aktivni čin poistovjećivanja s evanđeoskom naukom i prihvaćanje zadatka koje nam to evanđelje nameće. U ovom odlomku Isus zahtijeva od učenika da na čin obraćenja odgovore konkretnim djelom: postati ribarima ljudi. I tako se oko Isusa skupila prva četa aktivista koji su shvatili da ići za njim znači drugačije živjeti.

**2. nedjelja kroz godinu
- 19.01. 1997.**

*1 Sam 3,3b-10.19
1 Kor 6,13c-15a.17-20
Iv 1,35-42*

SUSRET S GOSPODINOM

Odlomak evanđelja što nam ga opisuje današnja nedjelja, a i sva druga čitanja, govore o pozivu i odazivu koji je Gospodin uputio svojim učenicima. Dobro je uočiti da je i sa strane učenika postojalo traženje pravoga Učitelja. Ivan jedini opisuje pozivanje učenika tzv. lančanim sistemom. Nakon svjedočanstva Ivanova o tome tko je Isus Krist, spoznaja zahvaća najprije dva njegova učenika: Andriju i još jednoga od učenika. Oni napuštaju Ivana i pristupaju novom Učitelju da ostanu s njime ne jedan dan ili jedan sat, nego cijeli život. Prvi susret s Isusom, prema Ivanovom evanđelju, bio je dovoljan da Andrija može posvjedočiti svome bratu Šimunu da je našao Mesiju - Pomazanika. Dovodi ga k Šimunu koji ga odmah poziva među svoje učenike i, želeći pokazati važnost ovoga susreta, mijenja mu ime od Šimuna u Kefu, tj. Petra-Stijenu. Dragocjeni biser ovoga odlomka jest činjenica da se Bog objavljuje nenasilno i onima koji ga traže iskrena i ponizna srca. Ivan Krstitelj je pripremao put Gospodinu. Pripremio ga je i u srcu dvojice učenika koji su bili dovoljna karika da preko njih vrlo brzo Isus dođe i do apostolskog prvaka. Dobro je promisliti koje je naše mjesto u tom lancu susretanja s Gospodinom za druge.

**Svijećnica
- Prikazanje Gospodinovo -
2.02. 1997.**

*Mal 3,1-4
Heb 2,14-18
Lk 2,22-40*

**SVJETLOST NA
PROSVJETLJENJE
NARODA**

Četrdeseti dan nakon Isusova rođenja ispunja se jedan starozavjetni Zakon: prikazanje Bogu u jeruzalemskom hramu. U stvari, to je otajstveno prvi ulazak Sina u kuću Očevu, tj. susret Isusove bogočovjeđe naravi s rukotvorenim hramom, ali svetim mjestom Božjega prisustva. To je najsvetiji čas posvete hrama i cjelokupna povijest Izraela vodi k tom susretu koji je došao u hram kao svjetlost na prosvjetljenje naroda. Tako je ovaj blagdan i imao nekada naslov: Susret. Taj susret nije samo susret s Bogom, nego susret s bogoslužnom subraćom, ali susret koji obasjava i prosvjetljuje u ovom slučaju makar i staračko srce Šimunovo i uvele oči Anine. Onima koji ispovijedaju vjeru u Kristovo bogočovještvo Gospodin obećava konačan susret u svom kraljevstvu. Stoga zapaljeno svjetlo u našim rukama označava Božji narod koji korača u Susret konačnom svjetlu koje se zove vječnim svjetlom. Blagdan je to vjere koja svijetli u nama i koja nam je osobito potrebna kao jaka svjetlost u času prijelaza i susreta s Gospodinom licem u lice. Ovaj blagdan odjekuje otajstvenošću Božića i tako duboko opravdava naš kršćanski hod kroz povijest spasenja.

Prvom nedjeljom Došašća 1996. godine započeli smo sveobuhvatnu duhovnu pripremu za nadolazeće treće tisućljeće. Naš časopis ZVONIK također se želi na svoj način uključiti u tu duhovnu pripremu. Prihvatio sam se drage volje čitateljstvu ZVONIKA pisati o izvanrednom povijesnom događaju Crkve, 30 godina nakon II. Vatikanskog koncila, na pragu trećeg tisućljeća. Papa Ivan Pavao II. u svojem apostolskom pismu "Tertio millenio adveniente", u broju 18, piše da je II. Vatikanski koncil jedan "providonosni događaj" koji je pokrenuo pripremu za kraj tisućljeća te nastavlja: "Najbolja priprava na isteku drugog tisućljeća, međutim, neće se moći izraziti osim u obnovljenom zalaganju za što vjerniju primjenu nauka Drugog Vatikanskog koncila u životu svakog pojedinca i čitave Crkve. Kao da je s Koncilom bila inaugurirana neposredna priprema Velikog jubileja godine 2000. u najširem smislu riječi. Ako potražimo nešto slično u liturgiji, moglo bi se reći da je godišnja liturgija Došašća najbliže vrijeme duhu Koncila. Došašće nas priprema na susret s Onim koji bijaše, koji jest i koji trajno dolazi (usp. Otkr 4,8) (br. 20).

ŠTO JE TO KONCIL?

Papa Ivan XXIII.

zvani predstavnici drugih kršćanskih Crkava koje nisu u jedinstvu s Katoličkom crkvom, te predstavnici raznih konfesija nekršćanskih vjerskih zajednica.

Sabor je glasovanjem usvojio 16 dekreta na latinskom jeziku, a svaka nacija je te dekrete prevela na svoje jezike. Tako i mi imamo na hrvatskom jeziku koncilске dokumente u izdanju Kršćanske sadašnjosti iz Zagreba.

ZAŠTO JE SAZVAN KONCIL?

Poticaj za sazivanje II. Vatikanskog koncila papi Ivanu XXIII. dale su vanjske prilike svijeta, koje su se u zadnjih sto godina promijenile do temelja. To su okolnosti ljudskog života koje su, u usporedbi s onima od prije, okrenule naglavce svoj red i time temeljito promijenile duhovne stavove ljudi.

"Razdoblje XX. stoljeća jest jedno od najdubljih i najobuhvatnijih preokreta u povijesti svijeta. Na području istraživanja materije, prirodne znanosti u fizici doprle do zadnjih, samo u matematičkim dohvatljivih elementarnih čestica, dok je biologija postigla slične rezultate genetskim istraživanjem u sferi živog. Tehnika, koja se koristi tim spoznajama i čijim mogućnostima se daju opisati autentične horror-scene, izazvala je kod ljudi veliku nesigurnost pa

30 GODINA II VATIKANSKOG KONCILA (1)

čak i tjeskobu. Područja određenih kultura u povijesti su bila lokalizirana, dok je tehnička civilizacija globalna". (Crkva u svijetu br. 1, 1996, str. 71). Tako je čovjek suočen s potpuno novom slikom svijeta u kojoj traži svoje mjesto.

Crkva kao brižna majka ide takvom čovjeku i svijetu u susret. Njezina je iskonska zadaća da vječnu Božju istinu, koja joj je predana kao neprocjenjivo blago, prilagodi na jedan prikladan način promjenjivim okolnostima ne oduzimajući, niti umanjujući bit Božje istine, da bi Crkvi ljudi poklonili svoju pažnju. Crkva je dužna neprestano tražiti i pronalaziti putove u kontekstu duhovnosti čovjeka, na razumljiv i privlačan način približiti i ponuditi nadnaravnu istinu Božje objave suvremenom čovjeku. Da joj to uspije, Crkva mora temeljiti svoju ponudu vječne Božje istine utemeljenu na vjeri i njezinom božanskom podrijetlu, iako živi u zemaljskoj povijesti.

Karizmatički papa Ivan XXIII, koji je sazvaio i otvorio II. Vatikanski koncil, preminuo je 13. lipnja 1963. a novi koncilski papa Pavao VI. zaključio je Koncil 8. prosinca 1965. godine. Godinu dana ranije papa Pavao VI. je rekao: "Crkva nije samoj sebi svrha. Ona je na služenje svim ljudima i mora pokazati Krista prisutna svima, pojedincima i narodima, što je moguće više i šire. To je njezino poslanje." Pavao VI. zna da je II. Vatikanski koncil jedinstveni događaj u povijesti Crkve, sposoban pružiti svijetu novo lice stare vjere, jer se po prvi puta Crkva osjetila zaista kao "svjetska". Ipak, eklesiolška novina, koju je donio II. Vatikanski koncil, nije još potpuno ušla u život kršćanskih zajednica. Razlog je tome što ima mnoštvo dokumenata koje treba čitati, studirati i u život primijeniti. S druge strane, razlog da nije Koncil još potpuno zaživio u kršćanskim zajednicama je u tome što II. Vatikanski koncil ne pruža gotova rješenja za sve praktične i neposredne probleme Crkve, nego samo otvara putove, pruža stanovita polazišta za njihovo rješenje, uvodi u dinamiku koja postaje zahtjevni poziv na obraćenje.

Papa Ivan Pavao II. sazvaio je izvanrednu Biskupsku sinodu u Rimu 1985. godine, ne samo da komemoriraju 20. godišnjicu Koncila, nego da sinodalno Oci mogu razmijeniti i produbiti iskustva i novosti u svezi primjene samoga Koncila u prošlih 20 godina od njegova završetka, na razini sveopće Crkve, kao i na razini pojedinih Crkvi i usmjeriti daljnje korake u primjeni ostvarenja novina II. Vatikanskog koncila u životu kršćanskih zajednica. Na toj Sinodi su nakon dugih godina izolacije mnogi biskupi iza "željezne ograde" po prvi puta sudjelovali na jednom takvom skupu sveopće Crkve i posvjedočili svoje iskustvo trpljenja i mučeništva u primjeni smjernica dekreta II. Vatikanskog koncila. To se odnosi na rimokatoličke biskupe i grkokatoličke biskupe koji su zaista trpjeli iza željezne ograde i strpljivo dočekali slobodu, koja sada nužno traži veću zauzetost oko primjene Koncila na njihovim područjima, nakon tolikih godina šutnje i čekanja slobode vjere.

Ova izvanredna Biskupska sinoda u Rimu 1985. sažela je središnju poruku svih 16 koncilskih dokumenata u jednoj rečenici: "Crkva - u snazi Božje riječi - slavi otajstva Kristova - za spasenje svijeta".

Ovaj program sažet u jednoj rečenici odgovara koncilskim konstitucijama, koji je ključ i osovina koncilskih dokumenata: a/ "Crkva" je velika tema II. Vatikanskog koncila, a njezinu bit opisuje

Papa Pavao VI.

konstitucija "Lumen gentium"; b/ "u snazi Božje riječi", (sluša Božju riječ), što opisuje konstitucija "Dei verbum"; c/ Slavi Kristova otajstva", tema je konstitucije o liturgiji "Sacrosanctum concilium"; d/ "za spas svijeta", sadržaj nalazimo u pastoralnoj konstituciji o Crkvi "Gaudium et spes" (usp. Crkva u svijetu, br. 1/1996, str. 10). Sve četiri koncilne konstitucije se međusobno isprepliću i svoj vrhunac nalaze u liturgiji. Zato Koncil liturgiju naziva: "vrhunac kojemu teži djelatnost Crkve i ujedno izvor iz kojega proistječe sva njezina snaga" (SC. br. 10). Evandjelje o Božjem spasenjskom djelovanju u Kristu, vjera Crkve, ispovijest vjere vjernika, udioništvo u Božjem životu po riječi i sakramentu, kao i uputa za život po vjeri, sve je to sažeto u liturgiji.

Nakana je Koncila ponovno jasnije posvijestiti vertikalnu dimenziju Crkve, odnosno njezinu bit kao otajstva spasenja. Crkva je po Duhu Svetom zajednica - communio - jedinstvo s Bogom i međusobno u zajedništvu svih članova Crkve. To znači da mi po Kristu u Duhu Svetom imamo pristup k Ocu, kako bismo postali dionici božanske naravi. Naše je zajedništvo - communio - u trojstvenom zajedništvu Oca, Sina i Duha Svetoga. Koncil se poziva na sv. Ciprijana biskupa i mučenika koji kaže da je Crkva "ikona trojstvenog zajedništva Oca, Sina i Duha Svetoga". Crkva kao - communio - sluša Božju riječ, o njoj razmišlja, te slavi Euharistiju. A sve to ima za cilj spasenje čovjeka, spasenje svijeta, za kojega je Sin Božji postao čovjekom. Iako je Crkva božanskog podrijetla, ona je u svijetu i za svijet.

Koncil je trajni dar Crkvi i Crkva treba raditi na tome da Koncil zaista bude znak i sredstvo pomirenja ljudi s Bogom i međusobno. Po svome božanskom podrijetlu Crkva je utemeljena na Kristu Glavi i poslana je čovjeku da ga spasi. To trojstvo: teocentričnost, kristocentričnost i antropocentričnost isprepliću se u svim koncilskim dokumentima i traže primjenu u osobnom vjerskom životu svakog pojedinog člana Crkve.

DOKLE SMO STIGLI U PRIMJENI KONCILA?

Na ovo pitanje trebamo odgovoriti sami, svaki pojedinac i svi skupa kao zajednica naše mjesne Crkve počev od biskupa, svećenika, redovničkih zajednica i svega Božjeg naroda. To traži ova priprava za ulazak u treće tisućljeće, to traži i naša Biskupijska sinoda koju smo započeli prošle godine. Studiozni povjesničari Crkve procjenjuju da je za provođenje jednog Koncila potrebno približno 50 godina. Mi smo prešli 30 godina nakon Koncila. Imamo pred sobom 20 godina marljivog i zauzetog rada, čitanja, studiranja koncilskih dokumenata, i svakako primjene u praksu naše kršćanske sadašnjosti za bolju budućnost.

U ovoj rubrici pisat ću u nastavcima o Koncilu kao sveopćem događaju u povijesti Crkve kao i o njegovim dokumentima.

O. Mato Miloš, OCD

*** * ***

JUBILEJI MJESNIH CRKAVA U SVJETLU VELIKOG JUBILEJA 2000.

/Prikaz enciklike

NADOLASKOM TREĆEG TISUĆLJEĆA - 10/

U nastavku enciklike Papa nas podsjeća da je jubilej 2000. prilika da se svaka mjesna Crkva i regionalna podsjeti svojih jubileja, najvećih događaja u povijesti svog kršćanstva. Tako se naš narod mora podsjetiti velike proslave 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata koja je trajala lijepi niz godina - od najave jubileja preko solinske proslave Kraljice i majke sirota do veličanstvenog završnog Euharistijskog kongresa u Zagrebu i Mariji Bistrici 1984. godine. No, iako ovo pismo ne spominje pojedinačne mjesne Crkve, sjetimo se da je veliki jubilej počastio i sam sv. Otac na najvećoj misi hrvatskog naroda u svom hodočašću u povodu 900. obljetnice jubileja zagrebačke Crkve i s time okrunio sve jubileje Crkve u Hrvata i potvrdio privrženost Apostolske stolice ovom narodu koji je bio i ostao "predziđe-kršćanstva".

Papa u pismu spominje tisućljeće krštenja Rusije, pet stoljeća početka evangelizacije Amerike, tisućljeće pokrštenja Poljske i Mađarske, 600 godina krštenja Litve, 1500 godina pokrštenja Franačke itd. Za Azijski kontinent jubilej će biti povezan s apostolatom sv. Tome apostola, koji dopire u početke kršćanske ere. Jednako tako i Afrika je prvi navještaj kršćanstva započela u apostolsko doba a i mnoge druge mjesne Crkve koje je povijest zapamtila i obilježila. Dirljivo je u ovom pismu kako Papa s poštovanjem i ljubavlju spominje velike Istočne Crkve, njihove drevne patrijarhe koji tako upućuju na apostolsku baštinu, koji su kao tkivo utkani u zajedničku baštinu svega kršćanstva. Njihova apostolska tradicija podsjeća na Kristov put kroz vjekove i dolazi do velikog jubileja. Stoga citiramo jednu prekrasnu misao ovog odlomka.

"Gledana u tom svjetlu, sva povijest kršćanstva čini nam se jednom rijekom u koju se slijevaju vode mnogih pritoka. Godina 2000. poziva nas da se susretnemo obnovljenom vjernošću i produbljenim zajedništvom na obalama te velike rijeke: rijeke Objave, kršćanstva i Crkve, koja teče kroz povijest čovječanstva polazeći od događaja što se zbio u Nazaretu, i zatim u Betlehemu prije dvije tisuće godina. To je uistinu 'rijeka' koja sa svojim 'rukavcima', prema izričaju psalmiste, 'veseli grad Božji' (Ps 46,5)". /25/

M.V.

NAŠ KANDIDAT ZA SVECA

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Utjelovljeni Otkupitelj ljudi

Jedna od najomiljenijih tema, o kojoj Sluga Božji s bačkih ravnicu rado i često razmišlja, govori i piše, jeste tema o Kristovu Utjelovljenju. Kako smo još u ozračju rođenja Utjelovljene Riječi od Djevice Marije, bit će od duhovne koristi za sve ako se još jednom vratimo temi Isusova Utjelovljenja.

Usredotočimo našu pažnju na temu koju podvlači o. Gerard u svezi s Utjelovljenjem Isusa Krista, a to je Isusova solidarnost s nama ljudima. Po svome Utjelovljenju Isus je postao solidaran s ljudima, s njima u svemu sličan osim u grijehu, kako bi ih otkupio od grijeha.

Što je Isus učinio da nas otkupi, pita se u jednoj propovijedi i odgovara: "Postao je čovjekom. Što to znači? Veliko je to djelo. Ne samo da je veliko, nego je najveće koje nam je Bog mogao učiniti... Čovjekom postajući, postao je naš brat. Braća su pak jednaka, barem većina jedan život žive, tj. (imaju) jedan kruh, jedno odijelo, jedan teret... Isus se začeo po Duhu Svetom u svetoj utrobi Djevice Marije. Rođen na svijet bio je dijete kao i mi. Dijete nemoćno koje je osjećalo nemoć, slabost, nesnažnost. Osjetio je glad, zimu, kao i mi, njegova braća.

Putem svoje solidarnosti, po svom Utjelovljenju, Isus želi doći do čovjekove duše da ju liječi i izliječi. On liječi, posebno putem sakramenata Pomirenja i Euharistije. Tko želi primiti lijek koji Isus badava dijeli, neka potraži ispovjedaonicu da svoje grijeha istinito ispovjedi, neka se hrani Euharistijom. Prostrujit će tada u njemu milost koja liječi i ozdravlja i tako će po Isusovu Utjelovljenju svi biti liječeni i izliječeni i na puninu života, na uskrsnuće pripremljeni.

Kad vjerom prihvatimo Isusovu solidarnost s nama, da nas po svom Utjelovljenju liječi, Isus tada postaje naša ljubav i naš smisao života.

Jasan i jednostavan govor o. Gerarda o Isusu, Utjelovljenoj Riječi, iako izrečen prije više desetaka godina, još je uvijek aktualan, u ovim vremenima dezorijentacije, kada se čovjeku nudi toliko recepata za njegovu umornu dušu.

Ante Stantić, OCD

BIBLIJKI TEMELJ "MALOG PUTA" (2)

Bilo bi stvarno besmisleno u evanđeljima tražiti veličanje "djetinjstva" kao takvog. Dijete je samo po sebi čovjek u klici, u svom tjelesnom, moralnom i intelektualnom razvitku. Djetinjstvo, kako ga predlaže Isus, figurativno je djetinjstvo koje ne premašuje granice analogije.

Zbirni elemenat naravnog i nadnaravnog djetinjstva sastoji se u seriji oblika veoma znakovite dječje psihologije:

objektivno stanje slabosti, svijest koju još ne posjeduje subjekt, potreba ovisnosti i podređenosti onome tko mu može pomoći. To je skupno analogno stanje djeteta u odnosu na roditelje i čovjeka općenito u odnosu na Boga koji stvara, uzdiže i otkupljuje. Jedini kriterij spasenja jest onaj kojega tumači sam Isus: "Ako ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko." (Mt 18,3-4). Isus, dakle, prima u svoje kraljevstvo samo one koji su "kao djeca". S druge strane, on otkriva svoju nauku ne "velikima", ne "mudrima" ovoga svijeta, nego "malenima", koji će ga jedino moći razumjeti i slijediti.

Ta je "sposobnost" snaga za uzdignuće i oslobođenje svih ograničenja naravnog načina: biti, spoznati, ljubiti, činiti što pripada stvorenjima, za koje Bog uništava mudrost umnih, po kojima je ludost Božja mudrija od mudrosti svijeta i slabost Božja jača od jakosti svijeta. To je paradoks kršćanstva koje uči kako Bog nije izabrao mudre i umne svijeta, nego slabe i neuke, da bi posramio jake. Bog izabire one koji u svijetu ništa ne znače kako se nitko ne bi mogao pred njim hvaliti.

To je zapravo onaj evanđeoski "uski put koji vodi u život", onaj isti personificiran u Kristu, jedinom "Putu k Ocu" (usp. Iv 14,6-7), kojega svatko od nas treba slijediti noseći svaki dan svoj križ (usp. Lk 9,23) kako bismo se spasili i postigli slavu njegova Uskrsnuća. To je "uski put" kojega prihvaćaju samo "maleni" koji priznaju svoju vlastitu slabost i koji, umjesto da se nadahnjuju snagom oholosti, znaju se uspinjati Bogu razmatrajući utjelovljenu Riječ, raspetu i uskrsnu.

Terezijina je zasluga u tome što je upravo probudila misao "duhovnog djetinjstva" u kojemu se nalazi bit kršćanstva. U svojim spisima ona ni ne može drugo doli ponavljati i upućivati na "put" njoj tako drag, koji je otvoren samo "malenima" koji se istinski tako i osjećaju.

Mato Miloš, OCD

KRŠĆANSTVO U ALBANACA (1)

Naši preci Iliri bili su među prvima na Balkanu i Europi koji su prihvatili kršćanstvo. O ovoj činjenici govore nam mnogi izvori: biblijski (Tit 3,12; Rim 15,19; 1 Sol 1,8 itd.) pa i povijesni, koji se u cijelosti poklapaju s biblijskim izvorima kao na primjer izvori poganskog pisca Plinija mlađeg (111-113), zatim izvori ondašnjeg kršćanskog pisca Tertulijana (200-206) i sl.

Jedan od velikih pokazatelja da je kršćanstvo na ovim područjima bilo prisutno već u prvim stoljećima jesu i velika mučeništva na teritoriji Dardanije (tj. sadašnje Kosovo). Od brojnih mučenika navodimo mučeništvo sv. Florija i Laurija kod Ulpijana (mjesto kraj današnje Prištine) za vrijeme Licita (III. stoljeće). Također su veliki izvori o kršćanstvu na području Balkana i crkveni pisani izvori. Godine 325. u Niceji je održan veliki crkveni Sabor u kojem je sudjelovalo 318 crkvenih otaca, među kojima je bio i "Dacus Dardaniae" (Dacus metropolita kosovski) kako se potpisao u završnim koncilskim aktima. (Vidi: Dr. Gaspeg Gjini, Skopsko-prirenska biskupija kroz stoljeća, KS - Drita, str. 21-24).

Stoga sa sigurnošću možemo reći da su Iliri primili kršćanstvo već u prva tri stoljeća i to od samih apostola, točnije od sv. Pavla i njegovih učenika. Učinili su to slobodno i dragovoljno iako svjesni činjenice da će zbog toga biti proganjani, mučeni i ubijani od rimskih vladara.

Premda je Milanskim ediktom 313. godine darovana sloboda kršćanima i odobreno javno ispovijedanje vjere, čini se da za narode ovih krajeva to kao da nije vrijedilo. Naime, još dugo su bili mučeni, proganjani i ubijani poradi imena Isusa Krista. Gotovo sve do naših dana.

Nakon slavnog, ali kratkog perioda rasta, procvata i razvoja kršćanstva među Ilirima, kao i među drugim susjednim narodima, dolaze seobe barbarskih naroda: Ugara, Avara i drugih, osobito slavenskih naroda. Te seobe su Ilirima nanijele velike kulturne, ekonomske, društvene, jezične udarce. Međutim, Iliri su uspjeli sačuvati svoju vjeru (usp. nav. dj. str. 72-78).

I kada je izgledalo da je svemu došao kraj i da će stvari krenuti na bolje, za ovaj narod dolazila su nova iskušenja.

Marjan Sebah, Binač

Crkva posvećena albanskim mučenicima u Graždeniku (župa Prizren)

Uređuje: Andrija Kopilović

KNJIGA MUDRIH IZREKA

Knjiga mudrih izreka najbolji je primjer Izraelove mudrosne književnosti. Dvije su zbirke naslovljene kao Salomonove izreke. Tim su dvjema prvotnim zbirkama dodavali i druge dijelove kao što su riječi mudraca, riječi Agura, riječi Lemuela, a svemu tome prethodi dugi uvod. Knjiga završava alfabetskim spjevom koji hvali savršenu ženu. Ona u sebi nema nutarnju strogu povezanost, ali je jedan zajednički naziv svim tim izrekama: prepoznavanje mudrosti koja se u Bibliji Staroga saveza poistovjećuje s božanskom osobinom. Ona je čovjeku darovana isključivo kao božanski dar pa tako samo pravedan i bogobožan čovjek može biti mudar. Mudrost, dakle, nije naukovanje, nego su to izreke koje su zabilježene kao objave i iskustvo čovjeka bogotražitelja i istinitog ljubitelja neprolaznih vrednota. Rečenica je svaka za sebe jezgrovita i dovoljno snažna da bude i poruka. Sadrži svu mudrost Istoka. Jedva je koja knjiga iz toga područja može nadmašiti. U našem kratkom tumačenju i prikazu zaustavit ćemo se samo na dugom uvodu.

Knjiga započinje tvrdnjom: Kloniti se lošeg društva jest put do mudrosti. Knjiga je svojevrsna poruka oca sinu. Sadrži staru mudrost koja i danas živi, poistovjećena i u našim poslo-

vicama: "S kim si onakav si". Sljedeća opomena je protiv nemarnosti, jer glupost je plod nemarnoga slušanja opomene i mudrosti koja se objavljuje srcu. Stoga Gospodin mrzi lijenost i nemarnost jer su zapreka za čovjekov rast. I pisac se ponovo vraća zaštiti od lošega društva, od vjere tuđinaca, jer mudrost ulazi u srce i uči ga opreznosti i razboritosti i savjetuje kako se izvući iz prijevare ljudskih. Ne ostavljati dobrotu i vjernost nego ih čuvati kao vrhovne vrednote, jer se njima ugada Bogu i biva se pred Bogom mio. Dobrota i vjernost su kreposti koje su tračnice istoga puta na kojima se čovjek ostvaruje pred Bogom i ljudima. Radost mudroga, bogomobdarenog čovjeka je njegov mir i svijest da to blago nitko ne može uzeti, jer je neprolazna vrednota. Skupocjenija je od svega jer ostaje u čovjeku kreposnu i njemu ne može nauditi nikakva promjena. Izbor i opredjeljenje za mudrost je toliko važna čovjekova zadaća da o njoj ovisi i smisao njegovog života. Pitanje je da li je uopće moguće ostvariti taj smisao ako čovjek nije otkrio put mudrosti. Ono što se protiv mudrosti jeste već spomenuta lijenost (6,9-11); nevaljalost (6,12-15); izričito spominje sedam stvari koje protive i Bogu i čovjeku. To su: ohole oči, lažljivi jezik, ruke koje prolje-

vaju krv nevinu, srce koje smišlja grešne misli, noge koje hitaju ka zlu, svjedok koji širi laži i čovjek koji zameće svađu među braćom (usp. 6,16-19). Ovaj kratki odlomak dovoljno govori kako je knjiga Izreka nabijena mudročću o kojoj bi se dali napisati cijeli komentari. Kada analiziramo čovjeka, pa i vlastito ponašanje, nije li najveća mana koja tolikima škodi, a najviše onom koji ju ima: oholost, čiji je otac đavao. Bog se objavljuje kao istina pa je stoga lažljiv jezik direktna suprotnost Bogu. Jasno je da je krv nevina grijeh koji u nebo vapije i zlo koje je toliko veliko da u blizini krvnika ne može biti mira ni sreće. Sam Isus je rekao da sve zlo izvire iz grešnoga ljudskoga srca, a nas iskustvo uči da nam je najteža napast neprimjetno srljanje u zlo, na što nas navodi napast a primjetimo je tek onda kada smo već upali u zlo. Lažan svjedok i ogovaratelj razara temelj svakog mogućeg ljudskog života i svih ljudskih normalnih odnosa. Čovjek koji zameće kavgu je onaj koji je u samom nazivu označen "razdjeliteljem", a Biblija razdjeliteljem (diabolos) naziva samo đavla. I tako bismo mogli glavu po glavu tumačiti ove prekrasne izreke i obogatiti svoju dušu, jer se inače u liturgiji knjiga Izreka dosta rijetko čita.

Preporučam onima koji imaju Bibliju da se duže vrijeme pozave mudrim izrekama kao duhovnim štivom i velikom poukom za vlastitu pobudu i rast u vjeri. Knjiga ima 31 poglavlje i završava pjesmom vrsnoj ženi. Ta pjesma vjerojatno na najljepši i najsvetiji način ističe ulogu i ljepotu, a napose poslanje i veličinu žene u obitelji i društvu.

Tko će naći ženu vrsnu?

Više vrijedi ona nego biserje,
Muževljevo se srce uzda u nju,
i blagom neće oskudijevati.
Ona mu čini dobro, a ne zlo,
u sve dane vijeka svojeg.
Pribavlja vunu i lan,
i vješto radi rukama marnim.
Ona je kao lada trgovačka:
iz daleka donosi kruh svoj.
Još za noći ona ustaje,
i hrani svoje ukućane
i određuje posao sluškinjama svojim.

.../
Siromahu dlan svoj otvara,
ruke pruža nevoljnicima.

.../
Odjevena je snagom i dostojanstvom,
pa se smije danu budućem.
Svoja usta mudro otvara,
i pobožan joj je nauk na jeziku.
Na vladanje pazi ukućana
i ne jede kruha besposlice.
Sinovi njezini podižu se i sretnom je nazivaju,
i muž njezin hvali je:
"Mnoge su žene bili vrsne,
ali ti ih sve nadmašuješ."
Lažna je ljupkost, tašta je ljepota:
žena sa strahom Gospodnjim zaslužuje hvalu.
Plod joj dajte ruku njezinih,
i neka je na Vratima hvale djela njezina!

(usp. Izr 31,10-31)

ISUS KRIST JE SIN BOŽJI

Svaki dan molimo u apostolskom vjerovanju: "Vjerujem u Isusa Krista SINA njegovu jedinoga!" Da li znamo što to znači? Što znači to za čovjeka kršćanina? Što mi tim riječima ispovijedamo i vjerujemo?

SIN BOŽJI označava "jedinственu i vječnu povezanost Isusa Krista s Bogom, Ocem njegovim. Isus Krist je dakle jedinorođeni Sin Očev, Bog sam" (KKC 454). Stoga, da bi netko mogao postati i biti kršćaninom, on mora vjerovati da je Isus Krist - Sin Božji! (Katekizam, isto).

Kad bi upitali nekog muslimana: Tko je Isus? - vjerojatno bi kao vjerni sljedbenik Muhameda odgovorio da Isus nije Bog. Mi možemo poštivati njegovo uvjerenje, po kojem je za njega Bog samo jedan, pa zbog toga - za muslimane - Krist nije Bog.

Međutim, kršćanska vjera je velika novost - po milosti kroz vjeru koja nam je darovana - dano nam je da upoznamo neizrecivu dubinu Božjega bića i Isusa Krista, Sina njegovu jedinorođenoga da bi ga svim srcem prihvatili i zavoljeli! Sv. Petar apostol tu radosnu vijest sažeto izražava ovim riječima: "A kada dođe punina vremena odasla Bog Sina svoga: od žene bi rođen, zakonu podložan, da podložnike zakona otkupi, te primimo posinstvo" (Gal 4,4). To je takozvano adoptivno posinstvo koje između Boga i njegovog stvorenja uspostavlja odnos posebne prisnosti - posinjenja.

No, sinovstvo Isusa Krista nije obično posinjenje. Petar to ovako ispovijeda: "Ti si Krist, Sin Boga živoga!" Isus mu na to odgovara: "To ti nije objavilo tijelo i krv, nego Otac moj koji je na nebesima!" (Mt 16,16-17).

To je središte apostolske vjere, ispovjedene prije svih od Petra kao temelja Crkve (KKC 442).

Evandjelje također izvješćuje kako je Isusa u dva svečana trenutka (krštenja i preobraženja) glas Očev označio kao svoga "ljubljenog Sina" (Mt 3,17; 17,15). I sam Isus naziva sebe "jedinorođenim Sinom Božjim" (Iv 3,16) i tim nazivom potvrđuje svoju vječnu opstojnost kod Oca (Iv 10,36). Isus također traži vjeru "u ime jedinorođenoga Sina Božjega" (Iv 3,18). Pred velikim vijećem židovskim, na pitanje tužitelja: "Zaklinjem te živim Bogom: Jesi li ti Sin Božji?" - Isus odgovara: "Dobro kažete: Ja jesam!" (Lk 22,70). Da, on se naziva Sinom jer poznaje Oca: "Ja i Otac - jedno smo!" (Iv 10,30).

I kada sv. Pavao govori Galaćanima o svom vlastitom obraćenju, on ne spominje toliko onaj vanjski događaj koji se dogodio na putu u Damask, nego govori o nutarnjoj objavi: "Obznanjujem vam evandjelje (radosnu vijest) koje ne primih i ne naučih od nekog čovjeka, nego objavom Isusa Krista." I dalje veli: "Ta čuli ste moje nekadašnje ponašanje u židovstvu: preko svake mjere sam progonio Crkvu Božju... nadmašivši mnoge vršnjake u svojem narodu! Ali, kad se Onomu, koji me odvoji još od majčine utrobe i pozva milošću svojom, svidjelo otkriti mi Sina svoga... da ga navješćujem među poganima..." (Gal 1,15). Tako od Pavla progonitelja nastaje veliki apostol naroda!

Što se to dogodilo u dubini duše apostola Pavla? On je mnogo toga čuo o Isusu iz Nazareta i bio je uvjeren da je taj čovjek lažni prorok, zapravo bogohulitelj! Zbog toga je s tolikom žestinom i strašću progonio Isusove sljedbenike. Ali se onda dogodilo nešto što je izmijenilo čitav njegov život: Bog mu je sam objavio da je Isus Krist - Sin Božji. Evandelist Luka, učenik apostola, potom izvješćuje: "Nekoliko dana Pavao je proveo s učenicima u Damasku. Zatim stade po sinagogama (židovskim hramovima) propovijedati Isusa - da je On Sin Božji!" (Dj 9,20).

U sjajnoj alegoriji o zlim vinogradarima Isus je dao naslutiti tajnu svojega bića - kad je ono u Jeruzalemu, neposredno prije svoje smrti na križu, ispričao svojim neprijateljima u prisposobi: Gospodar vinograda (Bog) iznajmi svoj vinograd vinogradarima-najamnicima (Židovima), pa pošalje slugu svoje (proroke) da uberu rod u vrijeme berbe: "A vinogradari-najamnici pograbiše slugu svoga gospodara, istuku ih i otpraviše praznih ruku. I opet posla k njima druge slugu, ali i njih izružiše i glave im razbiše a neke i ubiše. Još jednoga imaše, sina ljubljenoga! Njega naposljetku posla k njima misleći: Poštovat će sina mog! Ali najamnici rekoše: Ovo je baštinik! Hajde da ga ubijemo i baština će biti naša! I pograbiše ga, ubiju i izbace iz vinograda." (Mk 12,1).

Prisposoba znači: Kroz duga vremena povijesti izabranog naroda, Bog je slao svome narodu proroke-vjesnike, slugu svoje, s kojima su loše postupali. Na kraju, On posla posljednjega, ljubljenog Sina, Isusa Krista. Više od toga nije mogao učiniti. Veću ljubav prema svom narodu nije mogao pokazati!

Zato sv. Pavao veli: "Što ćemo dakle na to reći? Ako je Bog za nas, tko će protiv nas? Ta On ni Sina svoga ne poštedje, nego ga posla za sve nas!" (Rim 8,31). "Kako nam onda s njim neće sve darovati?" (Isto). I dalje Pavao piše: "Tko će nas rastaviti od ljubavi Božje? Tjeskoba? Glad? Progonstvo? Mač?... U svemu tome nadmoćno ćemo pobijediti u Isusu Kristu Gospodinu našem!" (Rim 8,36).

Što to znači "SVE" što će nam darovati? Sv. Pavao na to odgovara: "Bog posla Sina svoga. A budući da ste sinovi odasla Bog u srca vaša Duha Sina svoga!" (Gal 4,6). Biti, dakle, kršćanin znači vjerovati u Isusa Krista, Sina Božjega, njega ljubiti svim srcem i svom dušom i njega slijediti cijelim svojim žićem.

Dakle, po Kristu i s Kristom i u Kristu, možemo biti kao Isus - sinovi i kćeri nebeskoga Oca! (usp. Kor 6,18).

Antun Miloš, Žednik

**"PO KRISTU I S KRISTOM I U KRISTU, TEBI BOGU OCU SVEMOGUĆEMU,
U JEDINSTVU DUHA SVETOGA SVAKA ČAST I SLAVA, U SVE VIJEKE VJEKOVA!"**
(Euh. epikleza)

VOĐENA BOŽJOM PROVIDNOŠĆU POSTALA KATEHISTICOM

/Razgovor s KRISTINOM RALBOVSKOM, katehisticom iz Selenče/

Živimo u biskupiji u kojoj se jako osjeća manjak svećenika, a "žetva Gospodnja je velika" i potrebni su mnogi i različiti radnici. Vjernici laici također moraju u tom radu preuzeti dio odgovornosti. Molitva za duhovna zvanja i za pastoralni rad je važna i potrebna. No, postoje i mnogi drugi načini kako se i oni mogu uključiti u aktivni pastoralni rad. Jedan vid tog rada je katehiziranje. Ivjernici laici, pod određenim uvjetima, mogu predavati vjeronauk i vršiti neke druge službe u Crkvi. U ovom intervjuu želimo predstaviti jednu takvu osobu. Razgovaramo s KRISTINOM RALBOVSKOM, katehisticom iz Selenče.

Moj katehetski rad je moje darivanje drugima

ZVONIK: Na samom početku našeg razgovora, molim vas da se predstavite našim čitateljima.

KRISTINA: Rodom sam iz Selenče. Završila sam Katehetski Institut u Zagrebu pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Radi rata sam tek u siječnju mjesecu ove (1996) godine uspjela diplomirati, kada sam u sklopu "Zimske katehetske škole" i promovirana.

ZVONIK: Kako ste se uopće odvažili za katehetu jer je u našim krajevima poznata činjenica da profesionalnih kateheta gotovo i nema?

KRISTINA: Kod nas u obitelji to i nije neobično, jer ja imam sestru koja je časna sestra. Hoću reći da za taj vjernički duh u našoj obitelji nije bilo ništa čudno da se netko od nas opredjeli da radi u Crkvi ili pri Crkvi. Osjetila sam tu potrebu da se želim drugom darivati. Čak mogu reći da sam u djetinjstvu potajno željela biti i časna sestra. Mnogi su mi pomagali u mom nastojanju da ostvarim katehetsko zvanje. Osobito župnik, a i drugi svećenici koji su me i uputili na taj fakultet. U početku, prije moje konačne odluke da studiram katehetiku i postanem katehisticom, radila sam na župi. Vodila sam zbor ali sam

osjećala da to nije dovoljno, da me Bog zove i nuka da uradim nešto više. I tako, vođena Božjom providnošću, dospjela sam do željenog cilja. Postala sam katehisticom.

* Župnik me podržava

* Djeca su me rado prihvatila

ZVONIK: Budući da na našim župama obično vjeronauk drže župnici ili časne sestre, zanima me kako Vaši župljani reagiraju na to što Vi katehizirate njihovu djecu?

KRISTINA: Naš župnik je već 29 godina u Selenči. On do sada nije imao suradnika (kapelana). Veoma dobro me je prihvatio. I djeca su me rado prihvatila, pogotovo zato što sam unijela neke novine u katehiziranje. Tako za sada nema problema. Osobno me ovaj rad ispunja i čini doista sretnom. Divno je prenositi djeci poruku Božje riječi, oduševljavati ih za vjeru, za Isusa...

* Izdavačka djelatnost u službi katehiziranja

ZVONIK: Vi na Vašoj župi izdajete i jedan veoma zanimljiv župski list. Mi smo ga u Zvoniku već kratko predstavili. Recite nam kako ste došli na tu ideju i kako je on nastao?

KRISTINA: Zbog nemogućnosti redovitog dobijanja časopisa na slovačkom jeziku i literature za mlade, došli smo na ideju da nešto napravimo. Čekali smo oko godinu dana na pokretanje Lista. Župnik je rado podržao ovu ideju i obećao pomoć. I tako smo krenuli. List smo nazvali "PLAMEN LASKY" - "Plamen ljubavi". Kada smo dobili "zeleno svjetlo", s velikim entuzijazmom i žarom smo počeli raditi. Nije bilo problema oko suradnika, jer u našoj župi ima dosta mladih koji žele raditi. List izdajemo već tri godine. Izlazi četiri puta godišnje. No, najveći problem su financije, sa čime se i vi u "Zvoniku" vjerojatno veoma često susrećete.

* I ekumenizam spada u katehezu

ZVONIK: U Selenči pored katolika žive i protestanti. Na koji način i kako suradujete s njima?

KRISTINA: Sada su evangelici u Selenči dobili mladog župnika i mislim da on više radi na ekumenizmu. Negdje početkom ožujka mjeseca oni organiziraju ekumenske susrete i molitve. U početku su ljudi bili sumnjičavi u pogledu toga,

ali sada je već postala tradicija da idemo jedni drugima u posjete i da se vjernički zblizavamo. Moramo se zblizavati. Kada smo već tu, moramo biti zajedno, jer postoje nepovoljni utjecaji sa strane koji nas hoće razdvojiti i vjernički oslabiti. Ove godine smo Svjetski dan majki, na inicijativu našega župnika, proslavili zajedno s evangelicima.

* Glazba - pomoć u katehetskom radu

ZVONIK: Među mnogim drugim pokušajima na župi, osnovali ste i VIS "RUAH".

KRISTINA: Ovaj vokalno-instrumentalni sastav oformili smo 1993. godine. Njega sačinjavaju uglavnom mladi, talentirani ljudi koji vole pjevati i svirati. U početku smo pjevali samo na hrvatskom jeziku jer sam ih ja tako spremala, pošto ima malo Slovaka u našoj biskupiji. U suradnji s vlč. Lazarom Novakovićem ostvarili smo prvi nastup u Maloj Bosni. Mladi su nas jako dobro prihvatili. Imali smo do sada dosta nastupa, a naročito na ekumenskim susretima.

Mladi - biskupija vas treba

* Upišite se na Teološko-katehetski institut

ZVONIK: Vaša poruka mladim ljudima koji bi željeli slijediti vaš put.

KRISTINA: Ako se osjećaju vjernicima, onda se unatoč svih prepreka koje im sigurno stoje na putu, moraju angažirati u Crkvi. Ne samo na ovaj način: "Ja sam vjernik. Idem u crkvu i što mi daju to prihvatim i vratim se doma". Znači da, ako oni koji osjećaju da sebe žele darivati i žele se još više uključiti u život Crkve, treba da se upišu u Teološko-katehetski institut naše biskupije. Budući da je svećenika sve manje, potrebno je da se laici sve više angažiraju u Crkvi. Došlo je vrijeme da i mi laici učinimo nešto više u Crkvi i za Crkvu. To nastojim činiti i vidim iz iskustva da nas je jako malo u tome. I zato je moja poruka, ujedno i poziv:

MLADI, BISKUPIJA VAS TREBA!

Razgovarao: Ivan Sivić

Uređuje: Stjepan Beretić

SVETI TOMA AKVINSKI

(*1225.+1274.)

* Grof koji je znao slušati * svećenik * dominikanac * šutljivi molitelj * doctor angelicus - anđeoski učitelj *
* veliki intelektualac velike skromnosti * priznata veličina * fascinirao je Voltairea *

Cijela kuća protiv jednog sina

Toma je ambiciozni sin ambicioznih roditelja. Školovan kod benediktinaca u Monte Cassinu. Uglednije škole nije bilo na svijetu. Studirao je u Napulju. Tomine su ambicije za njegovu obitelj bile čudne. Kao student poželio je postati dominikancem. Poželio je život u trideset godina staroj redovničkoj zajednici. Stasao je u bogatoj grofovskoj obitelji. Njegovi su roditelji bili jednoglasni - i mati Teodora i otac Landulfo protivili su se tome da njihov sin postane redovnik. Plemenita majka je odabrala okrutan način da sina odgovori. Oko godinu dana držala ga je u kućnom pritvoru. Braća su se toliko protivila njegovoj namjeri da su jednom u provali strasne srdžbe rastrgala njegovo redovničko ruho. Nitko u obitelji nije mogao prihvatiti da mladi, stasiti i daroviti grof postane redovnik. I sestra ga je odvrćala. Nju je nagovorio na redovnički stalež. Braća su njegova znala da je bio nježne duše. Poslali su mu lijepu djevojku da ga zavede. Toma ju je otjerao prijeteci joj gorućom cjepanicom s ognjišta. Imao je Toma i drugu značajku: posjedovao je izuzetnu moć samosvladavanja. U svojoj odluci Toma je ostao nepokolebiv. Put ga je iz obiteljske kuće vodio u Napulj pa u Rim i konačno u Köln.

Izvrstan učenik i glasoviti učitelj

Toma je bio čovjek željan znanja. Kad se konačno izbavio kućnog zatočeništva, dominikanci su ga smjesta poslali u Köln. Na tamošnjem je sveučilištu slušao divnog

svećenika, dominikanca i velikog učenjaka, svetoga Alberta Velikog. Veliki je učitelj vrlo cijenio mladoga Tomu. Toma mu je postao najvještiji asistent. Među studentima se istakao izuzetnom darovitošću. Upoznali su ga kao čovjeka koji pozorno sluša svoje učitelje. Njegovo pozorno slušanje priskrbilo mu je od drugova studenata nadimak "nijemi vol". Da ga obrani i podrži, njegov je učitelj, sveti Albert Veliki dobacio svojim slušačima: "Kad taj nijemi vol počne mukati, čut će ga cijeli svijet!" I zaista. Po završenom studiju Toma se pojavio na profesorskoj katedri u Parizu, u Rimu, u Napulju. Čulo se za "nijemoga" Tomu u vascijelom svijetu znanosti.

Veliki mislilac i pisac

Osim predavanja, Toma je puno pisao. Najpoznatija dva Tomina djela su "Suma protiv nevjernika" i "Teološka suma". Teološka suma otkriva širinu Tominoga znanja. Cijelo djelo diše snagom najuglednijih kršćanskih pisaca kako grčkoga tako i latinskoga jezika. Osim otačke literature, Toma spretno navodi djela filozofskih, pravnih, moralnih, ekonomskih, teoloških i socijalnih autora. Njegove su knjige daleko od pukog citiranja velikih autoriteta. Toma navodi uglednike da svestrano unaprijedi znanost. Opseg njegovih knjiga je zapanjujući. Toliko je napisao da bi za njegova djela trebalo nekoliko stotina knjiga. Razmišljao je o svojem djelu. Rekao je: "Svi su moji spisi slama prema onome što sam vidio i što mi je objavljeno". Izvorna Tomina djela (pisana na latinskom) dostupna su samo najvećim stručnjacima. Ipak, valja spomenuti uglednog Subotičanina, dominikanca Tomu Vereša, koji je nekoliko djela i brojne tekstove svoga velikog subrata i imenjaka Tome preveo na hrvatski jezik, a u svojoj knjizi "Veliki mislilac" uvelike ga približio svijetu današnjice.

Pobožan pjesnik preveden na hrvatski jezik od 1317. godine

O proživljenoj i dubokoj vjeri svetoga Tome govore i njegovi često pjevani stihovi. Tko od nas nije čuo za himan "Usta moja, uzdižite" i iz njega poznati tekst "Divnoj dakle tajni ovaj"? Ima li molitelja ili pjevača koji nije čuo za himan "Hvali Sion"? Na hrvatskom se jeziku pjeva od 1317. godine. Tako se među prvim prijevodima Tominih stihova pojavljuje hrvatski prijevod. Svojom učenošću, radinošću i ostvarenjima Toma je od Dantea zaslužio tri velike pohvale: nazvao ga je svjetlom i sjajem. Rekao za nj da je luč. Rekli su za nj da je "sjaj teologije".

U mjesecu siječnju slave imendan:

2. Bazilije, Vazul, Grgur, 5. Emilijan, 6. Gašpar, Gašo, Baltazar, Bolto, 7. Rajmund, Rajko, Zoran, 8. Severin, Teofil, Bogoljub, 9. Aleksija, Julijan, 10. Agaton, Dobroslav, 11. Neven, 12. Ernest, Tatjana, 13. Veronika, Hilarije, Radovan, Radoslav, 14. Feliks, Veco, Srećko, 15. Pavao, 16. Marcel, Mislav, 17. Antun, Leona, 18. Margita, Piroška, 20. Fabijan, Sebastijan, 21. Agneza, Janja, 22. Vinko, 23. Emerencijana, Ema, 24. Franjo, 25. Pavao, 27. Anđela, 28. Toma, Tomislav, 31. Ivan.

BOŽIĆNE PORUKE DVOJICE HRVATSKIH KARDINALA

Zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić i sarajevski nadbiskup kardinal Vinko Puljić uputili su za ovogodišnju proslavu Božića prigodne čestitke svim ljudima dobre volje.

Kardinal Kuharić ističe kako je Božić najveći blagdan ljudske povijesti. Božić se dogodio u tišini i jednostavnosti betlehemske štale. U tom vremenu ispunjeno je obećano spasenje. Bog se uprisutnio među nama i postao našim suputnikom i supatnikom.

Kardinal Puljić u svojoj božićnoj poruci naglašava kako je potrebno da budemo ljudi dobre volje koji će izgrađivati mir i povjerenje na prostorima na kojima živimo. Izgrađujući mir među ljudima dajemo slavu Bogu.

Vatikan

SELILAŠTVO: BITNA DINAMIKA DRUŠTVA

"Selilaštvo je potreba koja se rodila s poviješću čovjeka. Svijet bez seljenja nikad nije postojao." Tim je riječima u Vatikanu predstavljena knjiga "Selilaštvo: bitna dinamika društva". Ovu knjigu izdao je Katolički izdavački centar. Današnji čovjek nije nomad samo po izboru ili iz hobija nego iz potrebe. Identitet pojedinca je najveće bogatstvo koje čovjek može imati. Bez identiteta čovjek ostaje izgubljen. U prošlosti narodi su se selili uslijed ratova i nemira, a danas ljudi se sele često iz drugih motiva koji počivaju u samoj naravi čovjeka koji je po sebi ovdje na zemlji putnik.

Sarajevo

LIK PAPE IVANA PAVLA II. NA POŠTANSKIM MARKICAMA

Pošta Bosne i Hercegovine promovirala je nekoliko dana uoči Božića prigodnu poštansku markicu s naslovom "Božić '96 i papa Ivan Pavao II.". U popratnom tekstu povodom promocije prigodne poštanske markice istaknuto je sve što je Papa činio kako bi u Bosni i Hercegovini zavladao mir. Izražena je nada da će Papa u narednoj godini pohoditi Sarajevo.

Vatikan

BOŽIĆNA PORUKA PAPE IVANA PAVLA II.

U svojoj božićnoj poruci Papa je pozvao sve ljude da se zauzmu za mir u cijelom svijetu. Papa je upozorio na odgovornost međunarodnih organizacija za situacije gdje vlada nasilje. U svom nagovoru Papa se osvrnuo na Bosnu i Hercegovinu i Gvatemalu gdje više nema rata. Papa je podsjetio i na Palestinu, Alžir, Cipar i druga krizna područja u svijetu i zaželio da se poduzme sve kako bi konačno prestalo govoriti oružje. Bog je postao čovjekom i time poručio da je On jedini koji pobjeđuje mržnju. Bog nam poručuje da je lijepo voljeti jedni druge kao braću i sestre. Papa je na kraju uputio molitvu novorođenom Djetetu za mir među svim ljudima.

Na kraju svog božićnog obraćanja Papa je čestitao Božić na 53 jezika i podijelio apostolski blagoslov gradu Rimu i cijelom svijetu.

Vatikan

PAPIN GOVOR O OPRAŠTANJU

Na prvi dan nove godine Papa je služio svečanu sv. misu u bazilici sv. Petra. Ovoj misi bio je nazočan veliki broj djelatnika diplomatskog zbora pri Vatikanu. Papa je na međunarodni Dan mira govorio o miru i opraštanju. Mir i oproštenje su dva neodvojiva pojma. Svaki čovjek koji želi gajiti kulturu mira mora prihvatiti načelo opraštanja. Oprostiti je puno puta jako teško, izgleda i nemoguće, ali samo preko opraštanja stiže se do mira, naglasio je Papa. Svaka osveta i nasilje prouzrokuje novu osvetu i novo nasilje. Ako shvatimo da nas Bog ljubi i da nam neprestano oprašta, onda će i nama biti lakše opraštati. Papa je pozvao sve ljude na mir.

Kalkuta

MAJKA TEREZIJA SE VRATILA KUĆI

Nakon treće operacije na srcu Majka Terezija se vratila u svoju kuću gdje je i ranije djelovala. Liječnici su joj zabranili izlaganje javnosti jer joj je zdravlje znatno narušeno. U svojoj božićnoj poruci Majka Terezija ističe: "Ljubite jednan drugoga kao što je Isus ljubio svakog od vas". Majka Terezija je uputila posebnu božićnu poruku svojim sunarodnjacima Albancima. Ona namjerava u proljeće ove godine pohoditi Albaniju.

Vatikan

POSVETA NOVOIMENOVANIH BISKUPA I NADBISKUPA

Već je tradicija da na dan Bogojavljenja 6. siječnja Papa u Vatikanu podjeljuje red biskupstva nekima od novoimenovanih biskupa i nadbiskupa. Tako će i ove godine jedan broj biskupa i nadbiskupa primiti red biskupstva po rukama samoga Pape. Među novoimenovanim biskupima posebnu pozornost privlači pomoćni bečki biskup Aloiz Schwarz koji ima tek 44 godine.

Stuttgart

MOLITVENI DOČEK NOVE GODINE

Dugi niz godina u organizaciji Táize-a iz Francuske organizira se molitveni doček Nove godine za mlade iz cijeloga svijeta. Ranijih godina takvi susreti bili su organizirani u Parizu, Rimu, Ljubljani, Pečuhu i mnogim drugim mjestima. Na ovogodišnji susret okupilo se blizu sto tisuća mladih. Iz naše biskupije išlo je oko 180 mladih koji su se vratili puni prekrasnih dojmova.

Ovaj ekumenski molitveni susret divna je prilika da se susretnu mladi iz mnogih država, različitih jezika i vjeroispovijesti i tako se bolje upoznaju i zbliže.

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

Sonta

DAN ŽUPSKE ZAHVALNOSTI

Dan župske zahvalnosti u Sonti i 1996. godine protekao je u duhu obnove. Od 1984. godine ovaj blagdan obukao se u novo ruho i od tada nastojimo u nedjelju zahvalnosti slikovito pokazati napredak u župi ili prilike vremena u kojem se nalazimo. Zahvalnost među šokačkim Hrvatima adekvatna je dužijanci među bunjevačkim Hrvatima, uz folklor i običaje kraja u kojem se slavi.

Uz duhovnu pripravu, nastojimo i crkvu za taj dan ukrasiti najljepšim čilimima, djeca i mladi se obuku u narodne nošnje a ispred oltara se od voća, povrća i raznih drugih predmeta u vidu mozaika načini slika koja želi biti i poruka sadašnjeg trenutka. Ovogodišnja slika pred oltarom prikazivala je zemljoradnika koji ore a trud mu kroz molitvu odlazi Bogu, koji pak blagoslivlja njegov rad i šalje mu svoju milost na zemlju. Ta milost se poput vina iz prepune bačve razlijeva na ljude kako bi im razveselila srca.

Većina djece i mladih, te veliki broj odraslih vjernika pričestilo se na misi, a poslije mise za djecu i mlade bila je u vjeronaučnoj dvorani pripremljena zakuska u duhu zahvalnosti.

Istovremeno se s proslavom dana zahvalnosti u selu priređuje tzv. "Grožđe bal" koji, nažalost, posljednje dvije godine nije priređen iz objektivnih razloga.

Župnik

Sonta

FRANJEVAČKI TREĆI RED

U župi sv. Lovre u Sonti već od davne 1905. godine djeluje franjevački svjetovni red, poznatiji pod imenom Treći red sv. Franje Asiškog. Mnogi članovi naše župske zajednice bili su i jesu članovi ove zajednice, a od 1986. godine član je i sadašnji župnik mons. Marko Forgić.

U rujnu prošle godine izabrano je novo vodstvo Trećega reda. U mjesecu listopadu bila je duhovna obnova za sve članove koju je predvodio župnik Marko Forgić, a u nedjelju 3. studenoga na poslijepodnevnoj misi novo vodstvo dalo je zakletvu i obećanje da će zajednici služiti u vjeri, ljubavi i poniznosti.

Stariji članovi Trećega reda polako se sele u vječnost, a mladih je sve manje. Potrebne su nove snage koje će u ovoj župi u duhu sv. Franje nastaviti tako potreban rad na duhovnoj izgradnji i na karitativnom području, u čemu su se članovi ove zajednice osobito isticali.

Ovom prilikom želimo pozdraviti svu braću i sestre, članove Trećega reda sv. Franje u cijeloj našoj biskupiji i potaknuti čitatelje Zvonika da i sami pristupe ovoj zajednici.

ž.

Sonta

JUBILEJI VJENČANJA

Prvi put u novijoj povijesti župe sv. Lovre u Sonti proslavili smo za mnoge za sada neobičan jubilej: obljetnice braka naših župljana. Na proslavu jubileja, koja je održana 24. studenog 1996. godine, pozvali smo 18 parova koji su slavili 25. obljetnicu braka, 21 par slavio je 40. obljetnicu, 10 parova 50. a po jedan par 60., 61., 62. i 68. obljetnicu braka.

Najdulji "bračni staž" u našoj župi imaju Mato Miloš i Marija r. Šegrt.

Budući da je toga dana bilo izuzetno loše vrijeme, jedan dio slavjenika nije mogao doći, no ipak se okupio lijepi broj jubilaraca kao i drugih vjernika. Sami slavjenici i čitava župska zajednica zahvalili su Bogu za dar vjernosti i ljubavi u braku. O ljepoti braka govorio je u svojoj zanosnoj propovijedi župnik mons. Marko Forgić. Svjedočiti o ljepoti i uzvišenosti bračnog zajedništva koje je utemeljio

sam Stvoritelj, u stvari je poslanje svakog čovjeka koji se odluči za život u braku, istakao je on.

Poslije sv. mise u vjeronaučnoj dvorani bilo je čestitanje i mala zakuska.

Ovom prigodom odlučili smo da iduće godine slavlje priredimo i za one koji su u braku 5, 10, 15 i 20 godina ali sa svakom grupom posebno.

Neka dragi Bog čuva naše slavjenike a njihov primjer neka svijetli i ostalima koji se pripremaju za sakrament ženidbe i za bračni i obiteljski život.

Župnik

Sombor

EKUMENSKA BOŽIČNA AKADEMIJA

U Somboru, gradu mira i prijateljstva, po sedmi put održane su Duhovne večeri u organizaciji Edukativnog centra. Svečana božićna akademija održana je u Narodnom pozorištu u Somboru. Program ovih sedmih Duhovnih večeri imao je tri glavna dijela. U prvom dijelu, nakon pozdravne riječi organizatora, riječ čestitke i podrške uputio je predsjednik skupštine općine Sombora g. Bulajić. On je i otvorio Duhovne večeri. U drugom dijelu prigodni božićni program izvela su djeca župe Presvetog Trojstva iz Sombora. Prvo je izveden program na hrvatskom a kasnije na mađarskom jeziku. U trećem dijelu programa nastupila je Srpska pravoslavna crkva. Zbor svetođurđevskog hrama iz Sombora otpjevao je nekoliko crkvenih pjesama i molitava, a djeca su odrecitirala nekoliko pjesama. Kazalište je bilo premalo za mnogobrojnu zainteresiranu publiku.

F.I.

Palić

KANTORU I SVIRCU - PJEVAJU I SVIRAJU

Na blagdan sv. Obitelji, 29. prosinca 1996. godine u župnoj crkvi na Paliću bilo je svečano, lijepo i radosno. Josip i Gabrijela Milodanović su za vrijeme sv. mise svečano proslavili 25. obljetnicu svog kršćanskog braka. S njima su u prvoj klupi u crkvi sjedili njihovi sinovi Marko i Ivica.

Palički župnik vlč. Josip Leist želio je da ovo slavlje bude upravo na blagdan sv. Obitelji. Toga dana su paličkoj kantorici (našoj dragoj Gabriški) i svircu (dobro poznatom "Čoči") svirali i pjevali vrsni muzičari. G. Stipan Jaramazović i njegova supruga Jelena s nekim članovima Subotičkog tamburaškog orkestra pod misom su svirali božićne pjesme i obradovali jubilarce i sve župljane. Bila je tu i gospoda Terezija Buljovčić Jegić koja je, uz orguljsku pratnju svoje

kćerke Jasne, prekrasno otpjevala Zajčevu "Pastoralu". Jasna je ujedno dirigirala tamburašima i pjevačima.

Obitelj Milodanović je zaslužila ovu proslavu. Mnoge naše župe poželjele bi ovakve djelatnike.

Gabrijela je rođena u Maloj Bosni, u brojnoj obitelji Skenderović u kojoj je primila i kršćanski odgoj. Od svoje mladosti učila je sviranje za potrebe crkve, tako da je sada mogla preuzeti kantorsku službu u paličkoj župi. S radošću i oduševljenjem vrši svoju službu. S dječjim zborom nastupa na "Zlatnoj harfi", priređuje prigodne priredbe za Materice, Oce, različite jubileje... Tako je svojim radom zaslužila da je poštuju. I cijela njezina obitelj aktivno sudjeluje u životu župne zajednice. Njihova briga za župu očitovala se osobito prigodom nedavnih nemilih događaja u ovoj župi. Često su danočno bdjeli u crkvi i u župnom stanu, čuvajući ih od provalnika. Neka ih Gospodin obilno nagradi za svako dobro koje su činili i koje čine za našu župu.

GK

Subotica - Sv. Rok

SVEČANA AKADEMIJA ZA MATERICE

Stogodišnja crkva Sv. Roka po drugi put je, na zahtjev mnogih vjernika, bila u ozračju velikog jubileja. Našim majkama u čast, na Materice - živopisan bunjevački običaj, izvedena je svečana akademija koja je mnogima ostala u sjećanju još od prve izvedbe povodom proslave 100. obljetnice izgradnje crkve.

Prije same akademije djeca su na svoj topao i neposredan način čestitala pjesmom i stihovima materice svim majkama i nanama. Najsimpatičniji su bili najmladi u bunjevačkoj narodnoj nošnji.

Ovako su najmladi čestitali materice

Poslije dječjeg programa izvedena je svečana akademija s blizu 100 izvodača, koja sigurno neće biti zaboravljena jer je zabilježena i na video traci koja se može nabaviti u župi. Tako se župska zajednica na veličanstven način odužila majkama, nositeljicama života.

K.Č.

Subotica - Sv. Rok

"SLIJEPI PASTIR" najavio Božić

Prije ponoćne svete mise djeca i mladi župe Sv. Roka mjuziklom "Slijepi pastir" započeli su slavlje Božića. Mlade glumce i pjevače na sintisajzeru je pratio Igor Čeliković, a glavna uloga slijepog pastira povjerena je Anti Crnkoviću koji se odlično snašao u glumi i pjevanju. Uz male pjevače i recitatore i veliki zbor je izveo nekoliko božićnih pjesama. Program je s velikom ljubavlju i strpljenjem pripremila s. Silvana Milan.

Scena iz mjuzikla "Slijepi pastir"

K.Č.

Subotica - Sv. Rok

MLADI I DJECA ZA STARE I BOLESNE

I ovog su Božića djeca i mladi iz župe Sv. Roka sa svojom časnom Silvanom posjetili stare i bolesne u Gerontološkom centru. Svoje čestitke za Božić i Novu godinu oni su izrazili pjesmom, igrom, recitacijama i skečom. Osam "Kerskih bisera", već dobro poznatih mladih tamburaša, svojim su sviranjem oduševili i podigli na noge stare nam sugrađane. U kolo se uhvatilo i staro i mlado. Kao i više puta do sada, neizostavno pitanje je bilo - kada ćete opet doći.

Isti je program ponovljen i u Klubu penzionera. Tako su mali i mladi Kerčani svoju radost i mladost pokazali i prenijeli onima koji su je najpotrebniji. Djecu je pripremila i posjete organizirala, kao i mnogo puta do sada, naša katehistica s. Silvana Milan.

K.Č.

Subotica

JUBILEJ 2000. - SREDIŠNJI ODBOR SUBOTIČKE BISKUPIJE

Mons. Ivan Pénzes svojim dopisom br. 1365/96. od 6. prosinca 1996. godine imenovao je Središnji odbor Subotičke biskupije za proslavu Jubileja 2000.

U Središnji odbor su imenovani sljedeći svećenici: Andrija Kopilović, Ehmán Imre, Miocs József, o. Mato Miloš OCD, Sztrikovits János, o. Tadej Vojnović OFM i Dobó-Tibor.

Ovaj Odbor će na temelju Papine pobudnice "Na-dolas-kom trećeg tisućljeća" i drugih dokumenata Svete Stolice izraditi program proslave ovog velikog jubileja za našu bisku-piju.

A.

Subotica

BISKUPIJSKA SINODA - SVI STE VI JEDAN U KRISTU ISUSU

Rad sinode Subotičke biskupije odvijat će se pod geslom "Svi ste vi jedan u Kristu Isusu" (Gal 3,28), kako saznajemo iz službenog biskupijskog glasila "Litterae circulares" 4/96. Jedinstvo otajstvenog tijela stvara i potiče među vjernicima ljubav i prevladava sve ljudske podijeljenosti. Zato je jedinstvo u našoj višekonfesionalnoj i višenacionalnoj biskupiji najbitnije u izgradnji Crkve, tog otajstvenog tijela Kristova.

Biskup je imenovao i 95 sinodalnih članova. Sinodalni članovi su svećenici, redovnici, redovnice i Kristovi vjernici laici.

Evangelizacija, odnosno re-evangelizacija bit će osnovna tema o kojoj će najprije raspravljati sinodalni članovi i drugi svećenici i vjernici po dekanatima. Svi članovi su dobili radni materijal s ovom temom koja je razrađena u 58 točaka.

A.

MOLITVA ZA BISKUPIJSKU SINODU

Svemogući Oče!

Svaka ljudska zajednica nosi u sebi znakove spasenja i padova.

Tvoju Crkvu čine ljudi, čija je narav ranjena slabostima. Ipak, oni su otkupljeni. Po Tvojoj milosti kadri su se obnoviti. Tvoj čudesni dar, kojim želiš spasiti ljude je Crkva. Znademo da je Crkva obilježena slabošću naše naravi. Upravo se zato Crkva kroz svoju povijest stalno obnavlja.

Zahvaljujemo Ti, Gospodine, što si nam se u svojoj providnosnoj dobroti prignuo.

Zahvaljujemo Ti što je Tvoja Crkva obnavljajući sebe često bila prikladno sredstvo i za spasenje svijeta. Priznajemo svoje slabosti. Na našu Biskupijsku sinodu pripremamo se tako što odlučno želimo vlastitu obnovu. Osjećamo odgovornost. Naša odgovornost proistječe iz Tvoje milosti koju nam Ti nudiš. Svjesni smo da svi ljudi zajedno s nama, u teškoćama svaki-dan traže svjetlo, koje bi im pokazalo put.

Osnaži nas da nadvladamo svoju malodušnost. Neka svakoga od nas ispuni svijest o veličini vlastitoga poslanja, da s povjerenjem idemo ususret zadaćama koje nam predstoje. Daj nam da se obnovimo u svom kršćanstvu pa da tako prikladno poslužimo preporodu vjere! Amen.

DARUJ OPROŠTENJE I PRIMIT ĆEŠ MIR

/Iz Poruke pape Ivana Pavla II. za slavlje Svjetskog dana mira, 1. siječnja 1997./

Svega nas tri godine dijele od zore novoga tisućljeća, a iščekivanje je bremenito razmišljanjem, koje nas poziva na neku vrst zaključnog obračuna hoda koje je čovječanstvo izvršilo pred Bogom, Gospodarom povijesti. Razmišljamo li o prošlom tisućljeću i, osobito, ovom posljednjem stoljeću, treba priznati da su mnoga svjetla zapaljena na čovjekovu putu na društveno-kulturnom, ekonomskom, znanstvenom i tehnološkom području. Nažalost, nasuprot njima su i tamne sjene, osobito na području morala i solidarnosti. Prava sablazan je, potom, nasilje koje, u starim i novim oblicima, još pogada mnoge ljudske živote i razdire obitelji i zajednice.

Vrijeme je odlučiti se na zajedničko poduzimanje pravoga HODOČAŠĆA MIRA, svatko polazeći od stvarnih prilika u kojima se nalazi. /.../

Isus Krist naše pomirenje

Koliko ima danas situacija kojima je potrebno pomirenje! Pred tim izazovom, o kojemu dobrim dijelom mir ovisi, upućujem svoj vapaj svim vjernicima, a osobito članovima Katoličke crkve, da se djelotovorno i stvarno posvete djelu pomirenja. Vjernik zna da pomirenje dolazi od Boga, koji je uvijek spreman oprostiti onima koji mu se obraćaju i baca za leđa sve njihove grijeha (usp. Iz 38,17). Ljubav Božja temelj je pomirenja na koje smo pozvani. "On ti otpušta sve grijeha tvoje, on iscjeljuje sve slabosti tvoje; on ti od propasti čuva život, kruni te dobrotom i ljubavlju... Ne postupa s nama po grijesima našim niti nam plaća po našim krivnjama" (Ps 103,3-4.10). /.../

U cijelom svom životu Isus je navijestao Božje oprostjenje, ali je usto pokazivao zahtjev uzajamnog opraštanja, kao uvjet za postizanje oprostjenja. U "Očenašu" on želi da molimo ovako: "Otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim" (Mt 6,12). S tim "kako" on stavlja u naše ruke mjeru kojom će nam Bog suditi. Parabola o nezahvalnom sluzi, kažnjenom zbog svoje tvrdoće srca u susretu sa sebi sličnima (usp. Mt 18,23-35), uči nas da se svi koji nisu spremni oprostiti sami isključuju iz Božjeg oprostjenja: "Tako će i Otac moj nebeski učiniti s vama ako svatko do srca ne oprostí svome bratu" (Mt 18,35).

Ni sama naša molitva ne može biti ugodna Bogu dok nije najprije, u određenom smislu, zajamčena u svojoj istinitosti, iskrenim pomirenjem s bratom koji ima "nešto protiv nas": samo ćemo tada moći prinijeti Bogu ugodan dar (usp. Mt 5,23-24).

Isus nije poučio samo svoje učenike dužnosti opraštanja, nego je htio da njegova Crkva bude znakom i sredstvom njegova nauma pomirenja, dajući joj sakramentat "tjesnog sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda" (LG 1). Snagom te zadaće, Pavao je opisao apostolsko služenje kao "službu pomirenja" (usp. 2 Kor 5,18-20). Ali u stanovitom smislu svaki se krštenik mora smatrati "službenikom pomirenja", ukoliko je, pomiren s Bogom i s braćom, pozvan graditi mir snagom istine i pravde. /.../

Vapaj svim ljudima dobre volje

Htio bih zaključiti ovu Poruku, koju šaljem vjernicima i svim ljudima dobre volje... s vapajem svakome da postane djelatnikom mira i pomirenja.

Ponajprije se obraćam vama, svojoj braći **BISKUPIMA I SVEĆENICIMA**: budite ogledalo ljubavi milosrdnog Boga ne samo u crkvenoj zajednici nego i u građanskom društvu, osobito ondje gdje bjesne nacionalističke ili etničke borbe. Unatoč mogućem podnošenju patnji, ne dopustite da mržnja uđe u vaša srca, nego radosno navijestajte Kristovo evanđelje, dijeleći oprostjenje po sakramentu pomirenja.

Vas, **RODITELJI**, koji ste prvi odgojitelji svoje djece u vjeri, molim da im pomognete da sve ljude smatraju braćom i sestrama, idući u susret bližnjemu bez predrasuda, s osjećajima povjerenja i prihvaćanja. Budite svojoj djeci odraz Božje ljubavi i opraštanja, čineći svaki napor za izgradnju sjedinjene i skladne obitelji.

A vi, **ODGOJITELJI**, koji ste pozvani učiti mladež pravim vrijednostima po približavanju složenosti povijesti i ljudske uljudbe, pomozite im živjeti na svim razinama kreposti snošljivosti, razumijevanja i poštovanja, pokazujući im kao uzore one koji su bili tvorci mira i pomirenja.

Vi, **MLADI**, koji u srcu gajite velike težnje, naučite živjeti zajedno jedni s drugima u miru, bez stavljanja zapreka koje vam omogućuju dijeliti bogatsva drugih uljudbi (kultura) i drugih baština. Odgovorite na nasilje djelima mira da biste izgradili pomiren i čovječniji svijet.

Vi, **POLITICARI**, pozvani služiti općem dobru, ne isključujte nikoga iz svojih briga, zauzimajući se osobito za najslabija društvena područja. Ne stavlajte na prvo mjesto osobni dobitak popuštajući zamami korupcije i, osobito, sućelite se također s najtežim prilikama oruđem mira i pomirenja.

Vas koji **DJELUJETE NA POLJU SREDSTAVA JAVNOG INFORMIRANJA** molim da budete svjesni velike odgovornosti koje traži vaše zvanje i da nikada ne pružate poruke prožete mržnjom, nasiljem i neistinama. Imajte uvijek na pameti istinu i dobro osobe u čiju su službu stavljeni moćna sredstva priopćavanja.

Naposljetku, svima vama koji **VJERUJETE U KRISTA** obraćam poziv da vjerno hodite putem opraštanja i pomirenja, sjedinjujući se s Njim u molitvi Ocu da svi budu jedno (usp. Iv 17,21). Opominjem vas također da popratite tu trajnu molitvu za mir činima bratstva i uzajamnog prihvaćanja. Svakoj osobi dobre volje, koja želi neumorno djelovati u izgradnji nove civilizacije ljubavi, ponavljam: **daruj oprostjenje i primit ćeš mir!**

JUBILARNA IZLOŽBA HKPD "MATIJA GUBEC"

U petak, 20. prosinca u 17 sati u Likovnom susretu u Subotici otvorena je velika jubilarna izložba slika i skulptura članova Likovne sekcije HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta u povodu obilježavanja 50 godina postojanja ovog Društva i 35 godina njegove Likovne sekcije.

U ime Uprave HKPD "Matija Gubec" goste je pozdravio Branko Horvat, a direktorica Likovnog susreta gđa Olga Šram je govorila o povijesti i razvitku Likovne sekcije ovog Društva.

Na izložbi su prikazani brojni radovi. Posebno ističem slike u tehnici slame jer je po ovim slikama tavankutska Likovna sekcija postala poznata širom naše zemlje i u inozemstvu. Prikazane su i brojne slike u raznim tehnikama.

Ova izložba je jedna od najvećih u nizu priredaba u povodu obilježavanja velikog jubileja HKPD "Matija Gubec".

Bela Gabrić

*** * ***

GODIŠNJI FOLKLORNI KONCERT HKC "BUNJEVAČKO KOLO"

U protekloj 1996. godini folklorne grupe HKC "Bunjevačko kolo" imale su više uspješnih nastupa u Subotici i na gostovanjima, ali posebno treba istaći njihov godišnji koncert koji je održan 20. i 22. XII. 1996. s početkom u 19 sati u svečanoj sali "Népkör" u Subotici pod slikovitim naslovom "U kolo s Kolom '96".

U programu ovog svečanog koncerta sudjelovala su 174 izvođača koji su podijeljeni u više grupa: najmlađa folklorna grupa, mlađe folklorne grupe (A, B, C), reprezentativna folklorna grupa.

Pojedine grupe su izvele bunjevačke, šokačke i mađarske igre. Još su na programu bile igre iz Banata, iz Srbije, iz Posavine i iz Makedonije te sa Kosova. Sve točke je pratio narodni orkestar Centra.

Zaduženi za organizaciju ovog svečanog i vrlo uspješnog koncerta bili su: ravnatelj Odjela za folklor Marija Sekulić, umjetnički rukovodilac folkloru Stevan Tonković - Pipuš, njegovi asistenti Sandra Lipoženčić i Slobodan Tonković, nastavnica pjevanja Karolina Vojnić Hajduk, garderoberi Josip Dulić i Jelisaveta Dulić te scenograf Josip Kujundžić. Program je vodila Zlata Lacić.

Na kraju ove svečane priredbe direktor HKC "Bunjevačko kolo" Lazo Vojnić Hajduk je pozdravio goste i zahvalio svim izvođačima programa i svima koji su na bilo koji način pomogli uspjehu ove priredbe.

Bela Gabrić

*** * ***

BOŽIĆNI KONCERT KATEDRALNOG ZBORA "ALBE VIDA KOVIĆ"

Tradicionalni božićni koncert subotičkog katedralnog zbora održan je u petak, 27. prosinca u Velikoj sali Gradske kuće s početkom u 19,30 sati.

U prvom dijelu koncerta na programu su bile božićne kompozicije poznatih kompozitora Zajca, Grubera i Kuprena. U drugom dijelu koncerta slušali smo poznate božićne pjesme uz pratnju Subotičkog tamburaškog orkestra pod umjetničkim rukovodstvom Stipana Jaramazovića.

S. Mirjam Pandžić je i ovaj put uspješno ravnala pjevačkim zborom i tamburaškim orkestrom.

B. Gabrić

*** * ***

GRADSKI BOŽIĆNO-NOVOGODIŠNJI KONCERT U SUBOTICI

Subotički gradonačelnik József Kasza bio je domaćin svečanog koncerta u nedjelju, 29. prosinca u Velikoj vijećnici Gradske kuće s početkom u 19 sati.

Ovaj svečani koncert otvorio je dječji zbor Muzičke škole "Bambi" pod ravnanjem Irene Križak.

Melodije Strausa i popularnih opera i opereta izvodila je Subotička filharmonija pod ravnanjem Angela Šurova iz Beograda. Kao solisti nastupili su Gordana Tomić, sopran iz Beograda, M. Kontz Gabor, tenor iz Segedina i profesor Muzičke škole u Subotici Emilija Barat, alt.

Gradonačelnik József Kasza pozdravio je sve goste i sve građane Subotice poželjevši im svima sretnu i uspješnu 1997. godinu.

Svečani koncert mogao je pratiti i širi krug slušalaca preko radio Subotice.

B.G.

*** * ***

MLADI AKADEMCI PONOVO ODUŠEVILI

Akademski zbor "Juventus Mariatherisiopolis" i ove godine je svojim božićnim koncertom oduševio publiku. Koncert je održan u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije u subotu, 4. siječnja 1997. godine.

U potpunoj tami zvuk trube probio je tišinu i radoznalost prisutnih, a onda se iz svetišta crkve začula poznata pjesma "Tiha noć". Akademci su počeli grijati srca prisutnih i odvlačiti pažnju od hladne crkve i ledenih puteva grada. I tako je išlo do kraja. Svaka izvedba posebna ljepota. Program je doista bio raznovrsan i prekrasan: J.F. Wade: Adeste fideles, A. Vidaković: Descendit Jesus, G.F. Handel: Suita u D-duru; Božićna iz Salzburga: Still, Still.. F.B. Mendelsshoh: Hark! The herald angels sing, Božićna iz Bačke: Radujmo se i pivajmo, Božićna iz Dalmacije: Veseli se Majko Božja i tako do završne točke: Ch. Gounod: Sanctus.

Koliko je publici bilo lijepo i koliko su svi zaboravili na hladnoću, očitovale se poslije posljednje pjesme. Svi su pljeskali, ali nitko nije ustajao. Svi su željeli "bis".

Uz Akademski zbor, kojim je ravnao Alen Kopunović Legetin, nastupili su Saša Štulić, tenor, Zoran Curović, truba, Kiss Gabor, violina, a orgulje je svirao Alen.

A.

SKROMNOST

Bio sam zdravo mali, tu digod oko prve norme (1), kada nam je na salaš došla komšinca rad nikoliko pivaca koje je donela majki da ji okopuni (2). Bilo je malo žena koje su to znale uraditi, pa je tila majki da plati za kopune (3). Majka joj kazla: "Ta, dičeš mi platiti za zato štogod." Komšinca se počela zafaljavati na toj usluzi. Na to joj je majka kazla: "Triba zafaliti dragom Bogu da smo živi i zdravi!"

Moja majka je bila na glasu ko reduša: u kuvanju, pečenju pogače i kojekaki kolačića nije joj bilo para. Jedne litnje nedilje posli podne s njom i didom išo sam komšiji na divan. Kako se u goste ne ide prazni ruku, majka je ponela jednu "gazdačku" jupiku (4) pogače, pokrivenu sa uštirkanom i izroljanom salvetom. Posli uobičajenog pozdrava: "Faljen Isus! Jestel radi gostima?" i skoro uvik istog odgovora: "Amen uvik. A ko vam se ne bi radovo?", majka je počela divan: "Vidi, Ane moja, donela sam pogaču da je koštamo jel je dobra?" Znali smo da njezinoj pogači nemož zabavit, da je "za prid kuma", a i udesila je da bude izgledna, ne samo ukusna.

Ova dva slučaja su lipi primeri skromnosti, jel je majka vrlo dobro znala da komšince to ne znadu tako uraditi i zato je prema njima tako postupila.

Onda još nisam svačo veličinu lipi riči, al sam ove zato dobro zapamtio i u životu se često sičo. Pokatkad to ispri-povidam drugima, pun divljenja na skromnost žene koja je svršila samo dvi norme. Ona i većina ljudi u ono vrime nisu bili toliko školovani ko današnja dica, al su zato svi tušta naučili u škuli života. Škula života naši predaka bila je brez napisanog "nastavnog programa", usmeno je prinošena s kolina na kolino i uvik usavršavana. Ko se znao koristiti ovakim ričima i na dilu pokazat skromnost, taj je svršio veliku škulu, u kojoj su ljudi učeni kako triba živiti i da brez kreposti nema snošljivog života s drugima.

Tušta nas koji dugo pamtimo znamo za ovake i ovom nalik primere, jel je našim starima temelj međusobni odnosa bio zasnovan na kripostima, pa tako i na skromnosti. Ova kripost i danas živi, ima dosta obitelji koje je niguju i prinose na svoje potomke tako što njim je pokazuju. Nažalost, ona je dosta proridena prema onom koliko je bila "gusta" med ondašnjim ljudima.

Volili su naši preci da se pokažu, al ne falom već dilom. Žene su se "pokazivale" koja zna uraditi lipči ručni rad; koja bolje odranjiva i ima lipči pilež; koja je bolja reduša..., a muškarcí radom na njivi, gazdovanjem... ritko se moglo čuti da se kogod sam falio, kako ima tušta pileža il ima lipje kuruze. Drugi su pripovidali kako je snaš Mara dobra reduša, kako snaš Teza ima lipog konja, il lipo žito... Za samofaljivanje su kazli, danas proridenu izreku: "Falite me usta moja, jer ću vas polupat." Držali su se tog da drugi triba da te fali, ističe, jel to zahtiva skromnost. Moja majka, druge majke i toliko drugi ljudi su imali tu kripost i zato su bili cinjeni i poštivani u svakom društvu. Koliko je nas što pokatkad zažalimo što ne znamo bit tako kriposni ko naši preci u sličnim prilikama.

Skromnost je teško zadržati i pokazati kad kogod iznenada postane moćan, kad odjedared stekne voliko bogatstvo il moć zapovidanja drugima. Ljudski ulogu moćnika mož pokast samo kripostan čovik. Zašto su nam omrznuti

diktatori? Izmed ostalog i zato što njim je med toliko drugi jedna od najveći mana što nisu skromni.

Kako je teško bit skroman u ulogi moćnika čuo sam davno u jednoj pripovetki iz našeg šora. Priko noći je bač Mate posto bogat, žena mu je talovala (5). Odjedared su imali tušta novaca. Znali su to i drugi, al on se s tim falio i pokazo javno jedne hetije. Kolija su prolazila nuz njegov salaš, pa je dicit dao da se nuz put sigraju s papirnim novcima, da narod vidi i pripovida koliko ima tušta novaca. To je škulski primer neskromnosti. Očekivo je da će mu se narod diviti, a narod ga zgledo. Taki čovik vrimenom postane nesričan, jel misli da je tom moći posto kogod drugi, moćniji čovik. Da ne dužim: taj čovik i njegova dica žalosno su prošli u životu.

Naši preci su kroz viru upoznali Krista, privatili njegov nauk i zagovarali njegove kriposti. Sveta obitelj njim je bila uzor obiteljskog života, pa su otaleg crpili skromnost i nastojali da kroz život idu njevim putem. Naučili su da su kriposti temelj čvrste obitelji, a kad je ona taka onda je život u njoj sričan. Cinili su oni i materijalno blagostanje, al su se svojski paštrili za duhovnim blagostanjem, da bi tako imali što čvršću obitelj. Bili su upoznati s tim da je obitelj samo jedan kamenčić u mozaiku cilog društva, pa za to triba da u njem ima što više kamenčića.

Ovi nikoliko primera prisustva il odsustva skromnosti pokazuju koliku je važnost imala ova kripost u životu naši predaka, zato su se paštrili da je što dublje usade u potomke i tako stvore što čvršći temelj budućem obiteljskom životu.

Manje poznate riči:

- 1 - norma - razred u osnovnoj škuli
- 2 - kopunit - uštrojiti pivca
- 3 - kopun - uštrojen pivac koji je misto kvočke vodio piliće
- 4 - jupika - u tepsiji savijena s kvasom ispečena pogača
- 5 - talovat - nasliditi nekretninu

Alojzije Stantić

I DRUGI PREPORUČUJU ZVONIK

● Beograd

U Subotici već treću godinu izlazi hrvatski katolički list mjesečnik "ZVONIK". Cijena jednog broja je 4,00 ndin. Poručiti ga možete kod izdavača... Budući da je sada teško dobiti katolički tisak iz Hrvatske, neka se naše župe pretplate na taj List, koji donosi vijesti iz zemlje i sveopće Crkve. Dobro bi bilo da List postane glasilo svih katolika Hrvata u SR Jugoslaviji.

(OKRUŽNICE BEOGRADSKE NADBISKUPIJE, X-XII/96., str. 34/)

● Zrenjanin

U Subotici već tri godine izlazi katolički mjesečnik "Zvonik" na hrvatskom jeziku. Porudžbe se šalju na adresu izdavača... List je veoma vrijedno glasilo, preporučite ga vjernicima.

(OKRUŽNICE ZRENJANINSKE BISKUPIJE, 12/1996., str. 6/)

Zahvaljujemo na ovoj preporuci nadbiskupu Perku i biskupu Huzsváru i ujedno molimo župnike iz ovih biskupija i drugih biskupija SR Jugoslavije da nam šalju vijesti iz svojih župa. Mi ćemo ih rado objaviti u našem Listu. Po mogućnosti uz tekst priložiti i fotografiju važnijih događaja. Zahvaljujemo na svakoj suradnji!

ZIMA - U SOBI MINUS ŠEST

S Hamletom pitam: "Biti ili ne biti?!" Ne mogu više. Daruj nam zrake sunca. Toplotu, Bože!

Mi smo ljudi što uvijek gundaju. Uvijek tražimo ono što nemamo. Da pođem u tropske krajeve? Ondje je toplo. Il' kamo? Molim samo toplotu! U paklu je strašno. Tamo je previše vruće. Tamo ne želim... U raj u će biti toplo! Ovdje zebem k'o napušteno kuće...

- Idem ja Isusu. Na njegovom Srcu je toplo. Tamo ne treba ni drva, ni termofoora...

- Dodi! Moje srce je otvoreno...

- Ušla sam!

- Je li ti sada bolje?

- Kako da ne! Smijem li stalno ostati tu?

- Misliš, do kraja života?

- Da! A što da Ti dadem za uzvrat?

- Dokle god živiš, grij na zemlji svakog brata čovjeka!

M.

ZAŠTO ZAPRAVO ŽIVIMO

/Stara godina - uoči Nove/

Koliko je otkrivenih glava bjelinom posutih u ovom hramu, gdje se Bog slavi! A koliko ih je još maramama pokrivenih!

A sve je to bilo nekoć crno ili plavo. Sve je to nekad bilo mlado...

Prolaze dani, nedjelje, mjeseci, pa i godine, a noge čovjekove - ko umorni konji - skreću na putu koji preko groblja vodi vječnoj domovini.

Nad našim glavama odbrzale su mnoge godine. Nad nekima 15, nad nekima 30, nad nekima 60 i više.

I jedva smo osjetili. Tek nam prijatelji doviknu: "Sretna Nova Godina!", a nje već nema. Ostala joj samo uspomena.

Tako jedna, tako druga, tako treća i tako sve redom...

***

Pitajmo se zato na prvi dan nove godine zašto smo zapravo na svijetu?

Možda zato da jedan drugome smetamo, da jedan drugog davimo, da jedan drugom otimamo zalogaj iz usta, ili da se najzad svi složimo i sa samim vrazima pa da navijestimo rat samome Bogu?

Katekizam nas uči: "Na svijetu smo zato da Boga upoznamo..."

A Bog se na usta proroka Izaije tuži: "Vo poznaje gospodara svojega i magarac jasle gospodara svoga. Samo narod moj ne poznaje mene, narod moj ne razumije..." (Iz 1,3).

Što si u svom životu učinio da upoznaš Boga?

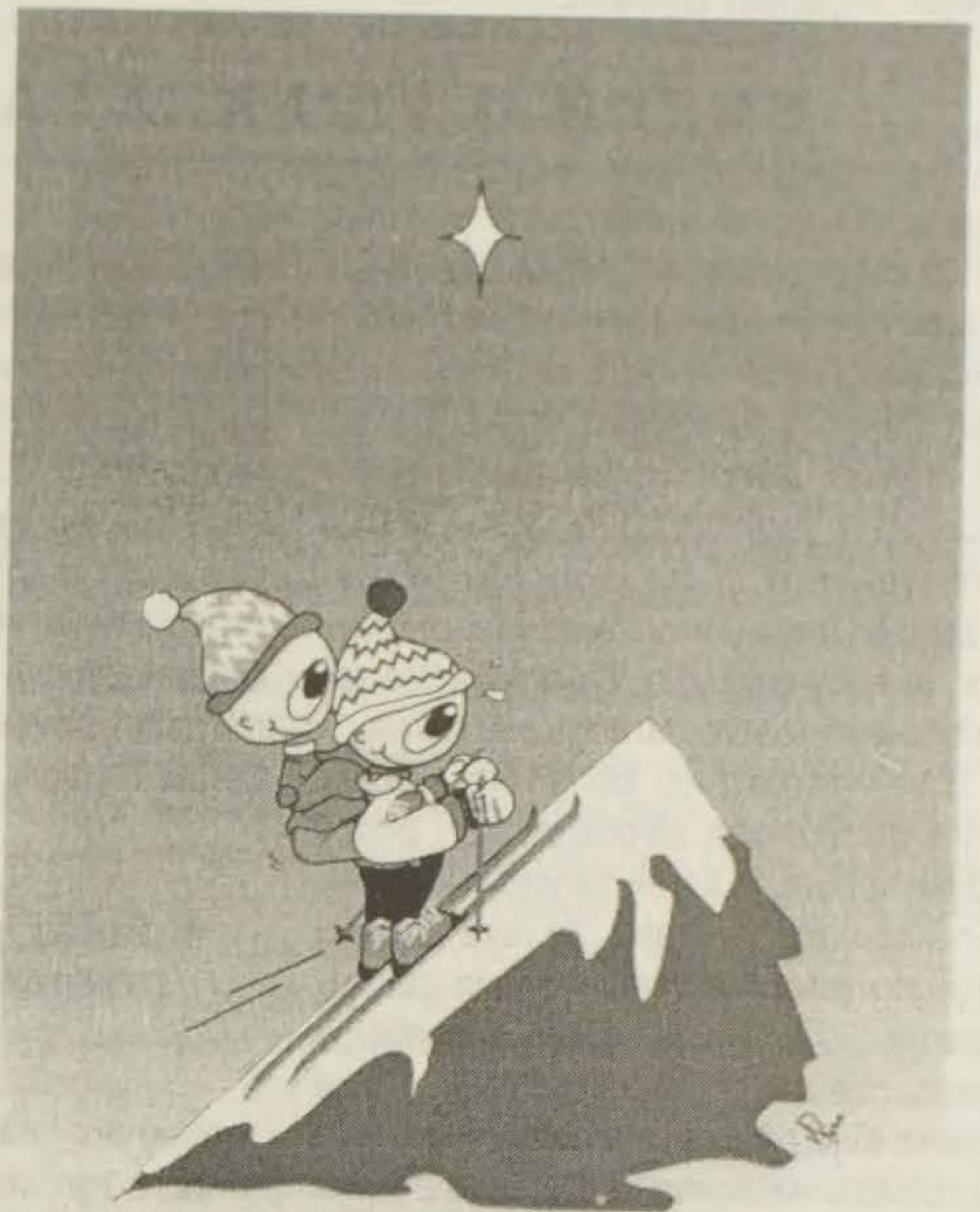
Bježao si od njega, je li, kad si vidio da ti se približuje?!

***

Kršćanska dušo, ti ćeš na prvi dan nove godine odlučiti da ćeš se od sada više zanimati za svog Boga i djela njegova!

/Odlomak iz knjige:

"VRATIMO SE GOSPODU" Ivana Kujundžića/

ZIMA

Sieverac kosi
Kroz golo granje
Uz fijuk nosi
To zimsko tkanje.

Sleđene grane
Kristalno sjaje
Dok crne vrane
Na njima graje.

Prozorska stakla
Pod kojim staza
Ruka je takla
Ljutitog mraza.

Kroz pusti sokak
lampe se pale
Jer vraća sumrak
Zvijezdice male.

Dok Mjesec jezdi
Na svome putu
Urabac se gnjezdi
Pred zimu liutu.

Meštar

Uređuje: Stjepan Beretić

SREDNJI VIJEK U BAČKOJ

Tursko ropstvo je gotovo posve zamelo trag visoko razvijenog bačkog srednjovjekovnog društva i kulture. Kako se u Bačkoj živjelo u srednjem vijeku, to se može doznati samo promatrajući i proučavajući život ljudi u drugim, više ili manje sličnim krajevima. Kako je u našim krajevima živjela Crkva u srednjem vijeku, srazmjerno je lako zaključiti. Diljem bačke ravnice bilo je mnoštvo samostana. A samostani u to vrijeme nisu bili samo snažna središta duhovnoga života, nego i prava rasadnici kulture. Put u škole vodio je uvijek kroz samostanska vrata. Za svećenstvo srednjega vijeka karakteristično je oskudno znanje. To su svoje znanje u najstarija vremena stjecali od starijih svećenika, a kasnije se svjetovno svećenstvo školovalo u kaptolskim školama u sjeni katedrale. Više svećenstvo je učilo na najuglednijim sveučilištima Europe. Bilo je dobro školovano. Među njima prepoznajemo vrhunske humaniste. Nerijetko su se više bavili materijalnim nego duhovnim dobrima.

• Treći red i bratovštine

Vjernicima nije preostajalo ništa drugo doli slušanja propovijedi. A propovijed nije bila ljudima dostupna i zbog toga što su crkve bile vrlo udaljene od mjesta stanovanja. Žeđ za duhovnim životom se nikada nije ugasila u vjernom puku. Gorljiviji vjernici su se udruživali u bratovštine (u okviru pojedinih župnih zajednica). Najraširenije bratovštine diljem mađarskoga kraljevstva bile su Marijanske bratovštine. Najstarija je bratovština bila Bratovština Presvetog Oltarskog Sakramenta. Od 1496. godine sve više se širi Bratovština svete krunice. Mnogi su se vjernici učlanili u svjetovne redove da tako proživljavaju karizmu jednog ili drugog reda. U srednjovjekovnoj Bačkoj je bez sumnje među najpoznatijim samostanima onaj franjevački u Baču. U Somboru je postojao dominikanski samostan. Oko samostana su se u prvom redu razvijali Treći redovi. Najpoznatiji Treći (svjetovni) red su razvili upravo franjevci i dominikanci. Članovi Trećeg reda su nastojali u svijetu ostvariti i proživljavati franjevačku, odnosno dominikansku duhovnost. I trećoreci i članovi bratovština su u Crkvi bili uzori zajedništva. Članovi bratovštine su imali svoje svetkovine,

kad su zajednički primali svetu Pričest, imali su svoje posebne molitve, a za pokojne članove su zajednički prinosili svete mise. Takav je život doprinio intenziviranju dohovernosti među pukom. Razvijale su se i bratovštine koje su se posvećivale uzajamnoj pomoći. To je bila organizirana skrb Crkve za siromašne i bolesne ljude. Takve su bratovštine pomagale i novcem tako što su davale bezkamatni zajam.

• Pučki igrokazi, običaji, prikazanja i plač

U božićno su vrijeme "betlemaši" ili "betlemari" obilazili kuće vjernika gdje su kratkim igrokazom i pjesmom prikazivali božićno otajstvo. U mnogim seoskim sredinama je taj običaj još živ. U njemačkim zemljama je vrlo raširen običaj da dječaci i djevojčice kao "tri kralja" obilaze kuće noseći zvijezdu uz pjesmu i stihove. Dio novca ili sav novac koji tako "zarade" djeca predaju župniku u korist misija. Na taj način pjevači pod zvijezdom daju veliki doprinos za pomoć misijskim zemljama. U srednjem vijeku je takvih običaja bilo još više. U nekim krajevima se tako dramski pred vjernicima prikazuje Isusova muka. U gornjoj Bavarskoj postoji selo Oberammergau. Broji nešto više od 5000 stanovnika. Tamo se svake desete godine izvode pasionske igre. Tamo su te igre dio zavjeta koji su tamošnji stanovnici učinili nakon pošasti kuge 1633. godine. U tim igrama nastupaju ugledniji ljudi i žene iz sela. Obučeni su u prikladne haljine, a prikazuje se sve od Posljednje večere do Isusove smrti i sahrane. Za svaku se ulogu traže ljudi koji najviše odgovaraju njima namijenjenoj ulozi.

U južnoj Hrvatskoj se tako prikazanjima izvodi legenda o svecu zaštitniku. U svetom tjednu se, ne doduše tako svečano kao u Oberammergau, izvodi Muka Isusova. U mnogim našim župama se tako pjevajući izvodi Muka Isusova na Cvjetnicu i na Veliki Petak. U Baji je još sačuvan vrlo arhaičan tekst. Sličan tekst je postojao u Baču, a zamijenjen je suvremenijim tekstom prije petnaestak godina. U pjevanju Muke Isusove nastupaju ljudi iz naroda, što pjevanju daje posebnu boju i vrijednost. Isto je tako poznat Plač Marijin, ne samo u

južnoj Hrvatskoj, već i u Hercegovini i Bosni. Zanimljivo je da su se slična prikazanja izvodila i u kaptolskim zajednicama srednjega vijeka.

• Prikazanja u katedralama

Pod konac 11. stoljeća u Zagrebu je već zabilježeno dramsko izvođenje otajstva Bogojavljenja. Neki mađarski kodeksi, doduše u kasnijim stoljećima, registriraju isti obred. Nema sumnje da su vjernici u Baču imali prilike uživati u tom obredu, kad su tamošnji kanonici u katedrali pjevali službu čitanja. Poznato je da je Kalačko-Bačka nadbiskupija imala dva kaptola i dvije katedrale. U katedrali se odvijao bogati liturgijski život. Osim pjevanja liturgije časova, za velike svetkovine su se živim slikama predočavala otajstva koja se slave.

• Bogojavljenje

Za vrijeme dok su kanonici u katedrali slavili službu čitanja, ušla bi iz tri smjera u katedralu tri mlada kanonika. Pjevajući himan išla bi prema oltaru. Pred oltarom bi svaki od njih primio simbolički dar: Gašpar zlato, Baltazar smirnu, Melhior tamjan. Tada bi se s darovima u ruci uputili prema sredini katedrale gdje je na prijestolu sjedio Herod. Tu su pjevajući razgovarali o Mesijinom rođenju. Kad su tri kralja ponovo ugledala zvijezdu, uputili su se prema oltaru svetoga križa. Tamo je bila slika ili kip, gdje su svoje darove predali Novorođenome. Tu su zaspali. Probudio ih je anđeo obučen u dalmatiku, te ih je uputio da drugim putem krenu u svoju zemlju, budući da Herod želi ubiti Dijete. Na to bi kraljevi odlazeći pobočnom lađom otišli u sakristiju. Kako je oko katedrale bila i kaptolska škola u kojoj su se školovali budući svećenici, takva prikazanja su odgojno djelovala kako na puk tako i na mlade klerike.

Neka nam ovaj tekst pomogne da se uživimo u ozračje srednjega vijeka. Imao je on svoju ljepotu i svoj sjaj. Sjaj obreda i običaja je, naravno, ovisio i o veličini mjesta, o ugledu crkve ili redovničke zajednice koja je opsluživala crkvu. Poznato je i to da je diljem naše Bačke u srednjem vijeku bilo pravo mnoštvo samostana. A kultura je u srednjem vijeku ponajprije zračila upravo iz redovničkih zajednica i kaptolskih središta.

OBITELJ I BRAK - ZAMISAO STVORITELJA

[Na ovoj stranici u nekoliko nastavaka objavit ćemo tri predavanja dr. Tadeja Vojnovića, franjevca iz Novog Sada, koja je održao na Tribini mladih u Subotici.]

Brak i obitelj stari koliko i čovjek

Već na samom početku u naslovu susrećemo se s jednom vrlo važnom činjenicom. Naime, obitelj i brak nisu ljudske ustanove. Međutim, tu je onda i pitanje kompetencije, znači tko je kompetentan za ljubav i brak, odnosno za obitelj? Ako su obitelj i brak Božja ustanova, onda je tu kompetentan Bog. Čovjek se, dakle, tu ne može autonomno ponašati, (autonomno, što znači kao gospodar), nego se treba ponašati kao onaj koji ulazi u nešto što nije ustanovio, što nije njegova zamisao, u što on ulazi kao pozvan.

Prvotno je tema bila naslovljena: Obitelj i brak u Bibliji, u Starom zavjetu. Mi inače iz Božje riječi sve učimo. Učimo iz Božje riječi život, učimo sebe kao čovjeka, učimo iz Božje riječi Boga. Učimo iz Božje riječi međuljudske odnose. Tako učimo iz Božje riječi i brak.

Kad je govor o braku i obitelji, onda treba reći da su brak i obitelj stari koliko i čovjek. I ako otvorimo prvu stranicu Biblije, u knjizi Postanka pročitat ćemo da je Bog čovjeka upravo i zamislio da bude čovjek-brak. Bilo je to šestoga dana po biblijskom pripovjedaču. Bog nakon svega stvaranja kao da je učinio sam sebi jednu pauzu, kao da sada nešto važno dolazi. Slično i mi ljudi činimo. Kada nešto radimo, pa napravimo tri ili četiri stvari, onda kažemo: "A sad ...". Tako i Bog kaže: A sad načinimo čovjeka. Kao da je sve pripravljeno za taj veliki događaj. Tu je nebo, tu je zemlja, tu je kopno, tu je more, tu su biljke, tu su životinje, tu je sva bujnost i raskoš života. Nedostaje samo jedno. Zato Bog kao da sam sa sobom razgovara - to inače nemamo ni jednoga dana stvaranja - e, a sad, načinimo čovjeka.

Čovjek = muško i žensko

Na toj prvoj rečenici čovjek bi mislio da Bog ima na pameti nekog pojedinca. Čovjek. Ali, nakon svega što se dogodilo kaže: na svoju sliku stvori Bog čovjeka, muško i žensko stvori ih. Znači, čovjek = muško i žensko. Tako da odmah na stranu idu sve rasprave da li je muškarac glavni ili je žena glavna, da li je feministički pokret u pravu, da li je ovo ili je ono. Po Božjoj zamisli čovjek je nešto veličanstveno. Ako želimo reći svu istinu o čovjeku, onda trebamo reći: Čovjek je muško i žensko, slika Božja.

Muž i žena se međusobno nadopunjuju

Što slijedi iz toga? Iz toga slijedi da je čovjek komplementarno biće. Što znači komplementarno? Da se čovjek po Božjoj zamisli upotpunjava. Niti muško bez ženskog može postići puninu ostvarenja čovjštva, a niti žensko bez muškog. To su dva komplementarna bića koja zajedno čine čovjeka. Što to znači komplementarno biće? To znači da su i muškarac i žena prije svega povezani zajednički. Drugo, da oni jedan drugome nude ono što onaj drugi nema, a od drugoga primaju ono što sami nemaju. I tako tek zajedno ostvaruju Božju namisao "načinimo čovjeka". Puno je knjiga napisano o tzv. komparativnoj psihologiji - u čemu se muškarac i žena razlikuju. Oni se razlikuju od fiziologije do psihologije. U

(nastavit će se)

svemu se razlikuju: od anatomskih razlika, psiholoških razlika, reakcije, sanzibilnosti, osjetljivosti za pojedinost ili za veliki plan itd.

Knjiga "Seksološke studije" obrađuje komparativnu psihologiju muškarca i žene. To je dobro pročitati dok se spremate za brak. To će smanjiti bračne svade barem za 50%. Jer se neće dogoditi da žena pokušava navući muža na svoju šemu, a niti muž ženu na svoju šemu razmišljanja. Iz toga će naučiti i znati zašto njegova žena tako reagira ili zašto muž drugačije reagira.

To je, znači, prvo. Muškarac i žena pozvani su da svoj život ostvaruju u paru i to da ga ostvaruju na način komplementarnosti. To znači da jedan drugoga obdaruju i da jedan drugim bivaju obdareni. I ako se to ostvaruje kako treba, onda se doista događa punina braka, onda se muškarac ostvaruje kroz darivanje ženi i žena dolazi do svoje punine kroz darivanje muškarcu.

Muž i žena su pomoć jedno drugomu

S tim u vezi, dotičemo i sljedeći elemenat u Božjoj zamisli, a taj je da su muž i žena jedan drugomu pomoć. Mi imamo u knjizi Postanka dva izvještaja o stvaranju. Ovaj prvi, koji smo sad malo prije čitali, možda je više racionalan, filozofski, a drugi je senzitivniji. U drugoj glavi 18. redak kaže: "Reče Jahve Bog: 'Nije dobro da čovjek bude sam'." Znači: dok prvi izvještaj sažima čitavu Božju zamisao, dotle drugi izvještaj ima neku etapnost. Nije dobro da je čovjek sam. Načiniti ću mu pomoć kao što je on. Znači ne manju, ne potčinjenu, nego kao što je on. "Tada Jahve Bog pusti tvrdi san". (Kažu medicinari da je to prva anestezija - znači i Bog se bavio anestezijom). "Tada Jahve Bog pusti tvrdi san na čovjeka, te on zaspa, pa mu izvadi jedno rebro, a mjesto zatvori mesom. Od rebra što je uzeo čovjeku napravi Jahve Bog ženu pa je dovede čovjeku." Prema tome, žena je isto tkivo, isti organizam, a čovjek kad je ugleda reče: "Gle, evo kosti od mojih kostiju i mesa od mesa mojega. Ženom neka se zove jer od čovjeka je." Ustvari, čovjek se u Bibliji kaže "IŠ", a žena (ustvari Adam je rekao nek se zove) "IŠA". Tako da su IŠ i IŠA ne samo čovjek, nego su jedno tkivo sraslo, povezani organizamski zajedno, jedan u drugomu se prepoznaju. Vrlo je interesantno da biblijski pisac kaže da je Bog sve životinje doveo pred Adama i Adam je ostao indiferentan, a kad se pojavila Eva, on je rekao: "Gle, to je to." Sebe je vidio u njoj. "Gle, evo kosti od mojih kostiju i mesa mojega mesa." Eto kako su muškarac i žena i njihovo zajedništvo zamišljeni. I muškarac i žena i njihovo zajedništvo od samoga početka su rasli zajedno, kao jedno. Zato, ako hoćemo reći koliko je star brak, onda je on star koliko i čovjek - čovjek nije niti zamišljen bez braka. Od samoga početka, u startu čovjek je "dvoje". Da opet citiramo Bibliju: "Njih dvoje bit će jedno tijelo". Bilo bi krivo tu rečenicu tumačiti samo s područja spolnosti. "Njih dvoje bit će jedno tijelo" - ako želimo pošteno to biblijski rastumačiti, to znači njih dvoje bit će jedan čovjek, jer tijelo u Bibliji znači čovjek. Biblija promatra čovjeka različito i zato ima tri naziva za njega, ali ne za njegove dijelove. Ako ga gleda u njegovoj smrtnosti, prolaznosti, relativnosti, tada je čovjek "tijelo" (kaže: smiluj se, Bože, svakom tijelu). Tako - njih dvoje bit će jedno tijelo - pošteno po biblijskom to znači njih dvoje su jedno biće. Jedan bez drugoga neće moći ostvariti puninu svojega čovjštva: niti

muškarac bez žene, a niti žena bez muškarca. To je ta komplementarnost. Od samoga početka, znači nikada čovjek u Božjoj zamisli nije bio zamišljen kao pojedinac, već je uvijek bio zamišljen kao dvoje. Interesantno je da ovdje i Bog upotrebljava plural "Načinimo čovjeka" i da ono što iz toga čina proizlazi jest: muško i žensko stvori.

Uređuje: Jasna Crnković

MLADI KRŠĆANI ZA DUHOVNU OBNOVU STUTTGARTA

Stuttgart. Desetine tisuća mladih iz cijele Europe pristiglo je u ovaj grad koji je očekivao veliku duhovnu obnovu, jer je taj grad preplavio veliki broj ljudi koji inače nisu kršćani. Svi koji su dolazili bili su u svakom trenutku nasmijani i unosili su radost u cijeli Stuttgart.

Sam grad ima puno crkava. Ima ih gotovo na svakom uglu. To očituje da je ovaj dio Njemačke okrenut Crkvi i Bogu. Mladi u školama dobivaju Bibliju besplatno. Na nekim mjestima se na početku sata moli Oče naš...

Kad sam stigao u Stuttgart, sve mi je bilo ogromno i nisam se mogao snaći, ali je sve to već sutradan nestalo.

Böblingen je gradić udaljen 20 kilometara jugozapadno od Stuttgarta. Tek prije nekoliko godina je više izgrađen, budući da je bio porušen za vrijeme II. svjetskog rata.

Ondje sam bio smješten s još dvojicom Subotičana u jednoj obitelji. Svaki dan smo prisustvovali misi na njemačkom jeziku u crkvi Santa Marija koja ima veoma mladog i temperamentnog župnika. U Böblingenu ima i nekoliko protestantskih crkava koje su također primale mlade kršćane iz cijele Europe.

Zajedničke molitve bile su u Kollesberg Messe u Stuttgartu. Iskreno, one nisu mogle zamijeniti Táizea u potpunosti, ali je duh Táizea bio prisutan.

Ovaj susret bio je za mene veliki doživljaj i obnova duha, ali to sve ne bi imalo smisla ako se sve to ne nastavi u župi.

Na kraju se želim zahvaliti, u ime mladih iz župe sv. Roka, s. Eleonori Merković bez koje sve ovo ne bi bilo onako kako jeste, bratu Richardu iz Táizea na zalaganju da i mi budemo tamo prisutni i na velikoj pomoći oko našeg puta.

U svoje se ime želim zahvaliti obitelji Prtenjača i njihovom sinu Davoru iz Böblingena koji su me izuzetno toplo primili i priredili nezaboravne trenutke tokom mog boravka u Njemačkoj.

Miroslav Zelić, župa sv. Roka - Subotica

LJUBI I KAŽI TO SVOJIM ŽIVOTOM

Po 19. put održao se Europski susret mladih u organizaciji duhovnog pokreta "Táize". Ovogodišnji susret okupio je sedamdesetak tisuća mladih u njemačkom gradu Stuttgartu. Mladi, predstavnici različitih kršćanskih Crkava iz cijeloga svijeta došli su ovamo s jednim ciljem: Moliti i približiti se Bogu.

Mi, mladi Subotičke biskupije iz Subotice, Sombora i Selenče također smo sudjelovali od 28.12. do 01.01. 1997. godine u ovom "Hodočašću pomirenja na zemlji".

Ovaj susret za nas ne bi bio značajan da svakodnevno nismo imali zajedničku jutarnju, podnevnu i večernju molitvu kroz koju smo se potpuno predavali Bogu. Osim toga svako jutro smo imali svetu misu i molitvu po različitim župama u kojima smo bili smješteni. Poslije toga smo imali susrete u skupinama u kojima su se obrađivale različite teme. U ponedjeljak, 30.12. imali smo regionalni susret s temom "Otvaranje puteva pomirenja i praštanja". Na ovom susretu predstavili smo se s dvije pjesme: "Spavaj mali Božiću" i "Iznad naših se poljana", što je popraćeno velikim aplauzom prisutnih. Bili su to trenuci koje je trebalo vidjeti i doživjeti.

U utorak, 31.

12. imali smo Međunarodni forum u kojem su se mladi različitih kontinenata predstavljali i prikazivali tradicionalne elemente svoje kulture. Istoga dana navečer u 23 sata, u župama gdje smo bili smješteni imali smo molitveno bdjenje za mir u zajedništvu s narodima koji trpe. Desetak minuta prije ponoći izišli smo svi na ulicu i tu smo dočekali novu 1997. godinu. Poslije

toga u župi sv. Georga, gdje sam bila smještena, imali smo zabavu koju su nam pripremili domaćini.

Na Novu godinu, nakon oproštajnog ručka s domaćinima, pošli smo u 17 sati svi svojim kućama. Ovaj susret napunio nam je duhovne akumulatore. Mislim da se svatko s ovog susreta vratio kući bolji. Osobno se nakon ovog susreta osjećam drugačije, ljepše, sretnije. Ovo hodočašće u Stuttgart bilo je hodočašće na žive izvore evanđelja. Na tom izvoru svi smo crpili snagu i nadahnuće kroz molitvu, tišinu i traženje. Mnogi su u Stuttgartu otkrili smisao svog života, a drugi su taj smisao učvrstili. Svi smo, pak, spremni kod kuće prihvatiti svoj dio odgovornosti za Crkvu i svijet, potaknuti riječima brata Rogera: "LJUBI I POKAŽI TO SVOJIM ŽIVOTOM".

Željela bih reći mladima, svojim vršnjacima: Podite i vi na sljedeći europski susret. Taj susret će vam promijeniti život.

Zahvalni smo braći iz Táizea koji su nam svojom novčanom potporom omogućili sudjelovanje na ovom susretu kao i svim našim domaćinima na ljubaznosti i pomoći. Neka sve Bog blagoslovi i nagradi ih svojim milostima!

Željka Zelić

Subotičani na stranicama Stuttgartskih novina

DA LI ZNATE... BETLEHEM U SUBOTICI

Da li znate da u Subotici postoji BETLEHEM? "Betlehem" u kojem se možete utopiti u blizinu i diviti se veličini Gospodina našeg Isusa Krista koji daje okrepu poslije teškog tjedna i snagu za svakodnevni život. Taj i takav "Betlehem" je molitvena zajednica koja nosi to ime. SVAKOG PONEĐJELJKA u 20,30 sati u KAPELI SAMOSTANA SESTARA KĆERI MILOSRĐA (zimi; ljeti u crkvi sv. Roka) mladi u molitvi provode sat vremena. Mladi vrlo radosno dolaze na ove sastanke i često nitko od njih ne želi ići kući. Molitvu vodi vlč. Andrija Anišić, s. Silvana Milan, a i sami mladi. Na molitvi se osim molitve po ustaljenim obrascima moli i srcem, onako kako tu molitvu nadahne Duh Sveti. Ponekad imamo pokorničko bogoslužje, svetu misu, molimo iz Časoslova Naroda Božjega. Sastavni dio molitve su i pjesme kojima nekad Gospodinu bolje kažemo ono što osjećamo. U ovoj molitvenoj zajednici možete podijeliti radost i tugu s bližnjima. Tražiti i naći odgovore na pitanja koja vas dovode u nedoumicu kako postupati. Sve to osvježava dušu i krijepi srce.

A kako je sve to bilo na početku?

- Prije desetak godina, vrlo mala grupa mladih (troje-četvoro) počela se okupljati kod franjevacu u kapeli Crne Gospe. Tu inicijativu rado je prihvatio o. Marijan Kovačević. Ubrzo nakon toga s. Tarzicija Tunjić osnovala je molitvenu zajednicu koja se okupljala u samostanu sestara Naše Gospe u župi Isusova Uskrsnuća. Ta molitvena zajednica je na samom početku okupljala mali broj

članova, ali se kasnije znalo skupiti i do 20 osoba, kaže Svjetlana Kopunović, dugogodišnji član ove molitvene zajednice. Molitva se tokom vremena održavala i po obiteljskim kućama mladih, zatim kroz jedan dugi period u crkvi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu. A sada ovdje, kako sam već gore navela.

Rekli smo da je ovo molitvena zajednica "Betlehem". Zašto "Betlehem"?

- Betlehem je mjesto u kom se Božja prisutnost očitovala u djetetu Isusu. Zajednička molitva uprisutnjuje Isusa. Kad zajedno molimo, onda smo kao u Betlehemu. Isusu se možemo diviti, klanjati mu se, slaviti ga... Betlehem je izvor radosti i mira. Jednog Božića, okupljeni na molitvu, bilo nam je posebno lijepo. Osjetili smo posebno Isusovu blizinu, pa smo spontano rekli: "Kao u Betlehemu", i od tada se ova molitvena zajednica zove "Betlehem" - kaže vlč. Andrija Anišić, koji prati ovu molitvenu zajednicu praktički od početka.

Mladi vrlo rado dolaze u ovu molitvenu zajednicu. Mnogi su kroz nju prošli. Mnogi u njoj postali dobri prijatelji. Neki su u njoj i bračnog druga susreli i vjenčali se.

Danas je ova molitvena zajednica vrlo aktivna. Broj članova se povećava... Poslije

Jedno "izdanje" molitvene zajednice "Betlehem"

svakog molitvenog susreta jedinstveni smo: "Opet osjetismo milinu Božje blizine". I to nas potiče da ponovo dodemo...

Ovoj molitvenoj zajednici mladih pridružilo se i nekoliko starijih osoba, koji zajedno sa svojom djecom dolaze slaviti i moliti Gospodina. Oni se svojim životnim iskustvom i oduševljenjem mladih divno isprepliću u stalnom produbljivanju i upoznavanju Božje riječi, što na svakom molitvenom susretu činimo. Važno je naglasiti da molitvena zajednica "Betlehem" nikada nije prestajala "živjeti". Molitveni susreti su se održavali i za vrijeme zimskih i ljetnih raspusta.

Članovi ove molitvene zajednice su mladi iz različitih župa našega grada, a ponekad su dolazili i mladi iz okolnih sela.

I na kraju - primamljiva poruka svih u "Betlehemu" glasi: DOĐITE I VIDITE! Tako ćete najbolje upoznati ovu zajednicu i iskusiti sve ovdje rečeno!

Jasna

NAJLJEPŠE ŽELJE ZA NOVU GODINU: PUNO LJUBAVI I SMIJEHA

Početak godine je uvijek, osim vremena lijepih želja, radosti i smijeha i vrijeme novih odluka. Odlučujemo da ćemo napokon pospremiti neke kutije s dragim uspomjenama, da ćemo svaki dan moliti najdraže molitve, ići svakodnevno na sv. misu, prestati pušiti, otići kod zubara zbog onog zuba koji nas muči već mjesecima ili revnije i na vrijeme učiti. Sve su to važne i dobre odluke, ali ja vam predlažem još jednu, dovoljno značajnu da je možda stavimo na prvo mjesto:

SMIJEŠIT ĆU SE

Smiješiti se ljudima, suncu, mjesecu, cvijeću, travi, Bogu, sebi... Jednom rječju svemu. Evo par razloga za to:

* Smiješak ništa ne košta, a mnogo znači

* On obogaćuje one koji ga primaju, a ne osiromašuje one koji ga daju

* Kratak je kao bljesak munje, ali zauvijek ostaje u sjećanju

* Nitko nije tako bogat da mu smiješak ne bi bio potreban i nitko tako siromašan da ga smiješak ne bi mogao obogatiti

* Smiješak unosi sreću preko kućnog praga, a zadovoljstvo u poslovne odnose

* Smiješak je lozinka prijateljstva

* Smiješak je odmor umornima, svjetlost malodušnima, sunce žalosnima, lijek shrvanima

* Nemoguće ga je kupiti, isprositi, posuditi ili ukrasti, jer izvire samo iz srca

* Smiješak nikome nije potreban toliko koliko upravo onima koji nam ništa drugo ne mogu dati za uzvrat.

STOGA, SMIJEŠAK MOLIM!

Vesna I.

Tribina mladih

OTAJSTVO BOŽIĆA PRED TREĆI MILENIJ KRŠĆANSTVA

Posljednja Tribina mladih u 1996. godini održana je 22. prosinca. Iako je u isto vrijeme bio godišnji koncert "Bunjevačkog kola", ipak se na Tribinu okupilo devedesetak mladih. Predavanje na temu "Otajstvo Božića pred treći milenij kršćanstva" održao je preč. Andrija Kopilović.

Članovi odbora Tribine mladih su prisutnima podijelili božićne čestitke s različitim poticajnim citatima iz Sv. pisma i druge duhovne literature. Bio je to znak male pažnje prema onima koji redovito sudjeluju u radu ove Tribine.

Slijedilo je potom, uobičajeno, druženje mladih obogaćeno božićnom tombolom s vrijednim i sadržajnim knjigama kao nagradama.

S.

HOROSKOP

VODENJAK (21. siječnja - 18. veljače):

Na pij po baruštinama i lokvama zagađenih i plitkih časopisa. Teži za dubinama nebeskim a ne za plićinama zemaljskim. Teži za onim što je gore i budi vječni nebesnjak. Ako ustraješ, dobit ćeš nebeski medenjak. Ili su ti možda draža dječja lizala i žvake? Hej, pa nisi valjda toliki bezveznjak?

Uređuje: Katarina Čeliković

Dragi Zvončići!

Nova godina je počela. I obaveze počinju. Mnogi su mi pričali da je preko zimskog raspusta bilo manje djece na sv. misi. Da li je to istina?

Vi znate da Isus nikad nije na raspustu. On je stalno dežuran i čeka nas. Mnogi mu se obraćaju tek kad padnu u nevolju, kad im treba pomoć. Nemojte dozvoliti da Isus bude sam, zatvoren u SVETOHranišTU.

Napišite mi kako zamišljate Isusa u vašoj crkvi kad vas nema! Zamislite ga onda kad je crkva bez ljudi, kad su velika vrata crkve zaključana!

Čekam vaša pisma!

Pišite što biste voljeli pročitati na vašoj strani i šaljite i svoje radove jer je to i vaš list. U očekivanju vaših pisama puno vas pozdravlja vaša

Zvončica!

Nacrta: Maja Vulinović, Sombor

Ovako je bilo u "Kolijevci"

Hvala svima koji su nam poslali svoje čestitke za Božić i Novu godinu. Obradovale su nas čestitke vas - najmanjih i najmlađih čitatelja. Dobre želje i blagoslov od Boga želimo i mi svima vama, najdraži Zvončići!

Uredništvo i vaša Zvončica

U prošlom kolu naše nagradne igre stigli su vrlo zanimljivi vaši radovi. Netko se potrudio pa je ukrasio razglednicu ili dopisnicu, a mnogi su kupone poslali u ukrašenim kuvertama.

Na slici desno objavljujemo rad Rozike Vereš iz Bajmoka koja je na simpatičan način poslala kupone i svoju čestitku. Zanimljivo i lijepo!

ZORNICE ZA DJECU U "KOLIJEVCI"*Dragi Zvončići!*

Tokom Došašća župa sv. Roka u Subotici se pripremala za Božić na vrlo lijep način. Naime, u 6,30 sati svako jutro bile su mise ZORNICE na koje smo i mi djeca rado dolazili. Neki su dolazili sa školskim torbama jer su odmah poslije svete mise išli u školu. Bilo nas je na misi oko 50 i rijetko tko je izostajao. Nakon mise svi smo dobijali po žvaku, bombon ili čokoladicu. Sjetili smo se da u našoj župi postoji "Kolijevka" u kojoj su djeca bez roditelja. To nas je potaklo na ideju da i mi njima pripremimo poklone od srca. Tako su se mnogi od nas počeli odricati slatkiša i stavljati ih u košaru pred oltar. Donosili smo i igračke.

Za Božić je jedna grupa djece sa časnom Silvanom otišla u "Kolijevku". Radost je bila velika i za nas i za mnoštvo djece koja su nas gledala svojim velikim očima. Djeci smo predali slatkiše i igračke i ostali smo se malo igrati s njima. Vjerujemo da je i njima Božić bio makar malo ljepši nego inače.

Znamo da njih neće zagrliti njihova mama ili tata pa zato molimo Isusa da im On bude najbliži u svakom trenutku.

Igor, Branka i Ivana

Svima želim
Sretan Božić i blagoslovljena
Nova 1997 godina.

Naši običaji

BETLEMARI

Lip božićni običaj bačkih Hrvata - Bunjevaca su i Betlemari. On se obavlja ovako. Nekoliko mladih ljudi se slože i naprave od drveta Betlem. Iznutra ga ukrase i na slamicu stave kip malog Isusa, Blažene Divice Marije i sv. Josipa, vola i magarca. Betlemari se obuku u odilo pastira, u ruke uzmu štapove i pivajući božićne pisme krenu od salaša do salaša. Kad uđu u sobu, Betlem metnu na stol dok pastiri poligaju po zemlji. Jedan pastir ih budi i pita: "Šta si sanjao?". On odgovara: "Sanjao sam da sam od gazdarice dobio tako veliku divenicu da sam je triput opasao oko pojasa, a još su iz trećeg šora dolazile vaške i grizle je." Drugi pastir također izmišlja da je sanjao da je dobio šunku tako veliku da je jedva dono kući. Treći se fali koliko je novaca dobio od gazde. Domaćin i domaćica darivaju Betlemare, a oni odlaze na drugi salaš i tako redom da tokom Adventa obađu sve salaše. Kad završe, zajednički podile darove. Betlemari su osobito bila velika radost za dicu.

Slobodanka Berberović, Tavankut

DVIJE ZAPOVIJEDI NARAVI

1. Čini drugom što bi tebi bilo drago da drugi tebi učini.
2. Ne čini drugom što bi tebi bilo žao da tebi drugi učini.

Iz molitvenika "Slava Božja"

NAGRADNA KRIŽALJKA

čovjek kao ore	vapaj	voće plodina	Mojisijev brat	spasenje	frisuću kg	jedna ko	obala	premda
○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○

○ = BOŽIĆNA PJESMA

Malo se žalimo

ISTINA

Doktor pogleda bolesnog Ivicu.

- Recite slobodno, doktore, mogu podnijeti istinu. Kada moram opet u školu?

VRAČARA

- Molim vas, što predstavljaju ove dlake u mom čaju?

- Ja sam konobar a ne vračara! Otkud ja znam?!

**ZAVRŠENA VELIKA
NAGRADNA IGRA!**

Dragi Zvončići!

Vi ste pravi, vi ste najbolji!

Ovako vjerne čitatelje nije lako pronaći! Vi ste poslali tako puno kupona da je bilo pravo zadovoljstvo organizirati božićno izvlačenje nagrada u nedjelju, 5. siječnja u subotičkoj katedrali. Vaši prijatelji Zvončići su izvlačili dobitnike nagrada, a nadamo se da su nagrade bile super. Izvlačenje je organizirao naš glavni sponzor g. Branko Vaci kojem od sveg srca zahvaljujemo! Toliko o prošlom izvlačenju.

Sada smišljamo opet neke igrice, a bilo bi dobro da nam i vi predložite kako biste se voljeli igrati. Važno je da u ovoj igri ponešto naučimo i da se pomalo zabavimo, a nagrade neće izostati.

U ovom broju vaš je zadatak da riješite nagradnu križaljku, koja nije teška, ispišete naziv božićne pjesme te da nam točan odgovor pošaljete na adresu: Uredništvo Zvonika, I. Milutinovića 52, 24000 Subotica najkasnije do 8. II. Izvlačenje nagrada će biti u Aleksandrovu, u crkvi Marije Majke Crkve 9. II.

Sretno!

Nagrađeni su:

1. **Goran Horvacki**, Mičurinova 8, Subotica
- TAPACIRANA STOLICA
2. **Sonja Damjanić**, N. Tesle 23, Bač
- Dječja igra
3. **Ivan Topalić**, B. Tvrđava 19, Bač
- Subotička Danica, zidni i džepni kalendar
4. **Sanela David**, Zadarska 16, Subotica
- knjiga pape Ivana Pavla II.
"Oče naš" u prijevodu vlč. Jakoba Pfeifera
5. **Luka Budinčević**, Užička 9, Subotica
- saonice
6. **Elena Horvat**, Tavankut 976
- metalni križ
7. **Sanela Babić**, Tavankut
- knjiga "Ići u crkvu - zašto?"
u prijevodu vlč. Jakoba Pfeifera

KUPON ZVONIKA br. 27

Rješenje križaljke je: _____

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

POGLED NA LIK NAŠE MAJKE BEATE

Sestra Marija Beata Milašin potječe iz kršćanske obitelji od oca Brune i majke Lize r. Davčik. Među brojnom djecom bila je najmlađe i najvoljenije dijete ove radničke hrvatske obitelji. Rođena je 6. 02. 1916. godine u Subotici. Na krštenju je dobila ime Veronika.

Osnovnu školu i četiri razreda građanske škole s malom maturom, završila je u svom gradu. Od malih nogu pokazivala je znakove pobožnosti.

Poslije škole, 1931. godine ušla je u samostan "Družbe siromašnih sestara učiteljica od NAŠE GOSPE", koja je upravo te godine postala samostalna, pravno odijeljena od Kaločke družbe s istim imenom. Poglavari su je s ostalim kandidatama poslali u Zagreb na daljnje školovanje. Tu je završila učiteljsku školu kod časnih sestara Milosrdnica sv. Vinka Paulskog.

Nakon završetka školovanja vratila se u Suboticu. Primljena je u postulaturu i novicijat. Godine 1938. položila je u Subotici prve redovničke zavjete. Nakon te formacije, kao mlada sestra, radila je u samostanskoj školi u Subotici kao veoma sposobna i omiljena učiteljica.

Kad je 1941. godine počeo II. svjetski rat, cijela Bačka pa i Subotica bila je okupirana od Mađarske. Među ostalim, tada su ukinute i naše škole na hrvatskom jeziku. Mlade sestre nisu znale mađarski pa su bile otpuštene iz škole. No, one su željele i dalje raditi, pa su prešle u Hrvatsku. S. M. Beata Milašin je brzo postavljena za magistru novakinja u Zagrebu, kamo je dopuštenjem Svete Stolice, prenešena Matica "bačke" Družbe sestara "Naše Gospe" iz Subotice. Na toj dužnosti magistre s. Beata je ostala više godina. Imala je lijepe kvalitete za formiranje mladih redovnica. Uz naravne darove uma i srca voljela je molitvu, a imala je i smisla za ono što je lijepo... Sve je to mudro nastojala prenijeti na mlade duše povjerenih joj novakinja.

U nekoliko navrata s. Beata je bila i kućna poglavarica u Matici ili u drugoj zajednici. Godine 1958. izabrana je za vrhovnu glavaricu. Na toj je dužnosti bila dva mandata. U svakoj službi dala se do maksimuma za dobro povjerene joj zajednice. Poduzimala je i velike korake, uz česte rizike. Kad je kuća u Primorskoj 20 postala pretijesna za podmladak koji je dolazio, u sporazumu sa svojim savjetnicama, 1964. g. kupila je u Remetama kuću za novicijat a da nije znala točno čime će i kada isplatiti. No, Providnost je znala i pobrinula se. Po isteku službe vrhovne glavarice postavljena je za vrhovnu ekonomu Družbe. Na toj dužnosti možda je najviše došla do izražaja njezina kreativnost. Družba joj je povjerila brigu za gradnju nove kuće. Naime, i nova, kupljena kuća u Remetama bila je premalen prostor za nova zvanja koja su pristizala. Počela je gradnja nove, veće kuće za samostan i novicijat, za duhovne vježbe i susrete u njoj.

Smisao s. Beate za lijepo došao je u potpunosti do izražaja kod planiranja i uređenja interijera i okoliša nove kuće. Željela je omogućiti ljepšu budućnost svojoj Družbi i sljedećim generacijama...

Voljela je prijateljstvo. A znala je i steći i sačuvati prijatelje. Oni su joj često postali i dobročinitelji Družbe ili kuće u kojoj je bila odgovorna. A to joj je osobito pomoglo kod ostvarenja planova, pogotovo u ovoj velikoj gradnji. Osim ove, imala je na brizi i gradnju samostana "Anuncijata" u Subotici. U tu kuću su sestre uselile 1981. godine.

U trpljenju i protivštinama, koje uostalom prate svakog poglavara i stvaratelja, bila je jaka, ponajčešće šutljiva. Najviše

je željela biti sama sa svojom patnjom. Rijetko se komu potpuno otvarala. A dopuštala je i drugima da imaju drugačije mišljenje.

Uza svu aktivnost s. Beata je našla vremena za umjetnost i lijepu književnost. Osobito je voljela poeziju. Često je uz ručni rad ili risanje učila napamet stihove. Onda bi svojim recitiranjem znala razveseliti sestre koje su se za to zanimale.

Još bih spomenula jedno ostvarenje koje je s. Beati puno ležalo na srcu: Kad je 1971. godine gradnja nove kuće bila dovršena, sestre i novakinje su u nju preselile. S. Beata je u maloj zgradi otvorila VRTIĆ za djecu iz okolice. Djeca su do smrti ostala velika ljubav Majke Beate. Za tu gestu mnogi su joj roditelji bili veoma zahvalni. Taj naš Vrtić proslavio je već i 25. godišnjicu svoga rada.

U takvoj aktivnosti godine su brzo prolazile, organizam je polako slabio. Premda ni tada nije posve mirovala. U starosti i bolesti su joj dobro došla ona njezina sitna zanimanja: ručni rad, risanje - a najradije je crtala ptice, svijeće i božićne i uskrsne simbole. Time je mnoge razveselila u zajednici i izvan nje.

No, godine 1992. pokazali su se znaci karcinoma. Morala je na operaciju grudi. Taj proces sa svim nužnim terapijama opet je bio izvor velikih trpljenja za njezinu nježnu i osjetljivu narav. Ali nakon svega ona se još i pridigla i pomalo se bavila sitnim poslovima po kući ili u svojoj sobi. Međutim, ove godine u mjesecu srpnju stanje se pogoršalo. Trebalo je ponoviti terapije. Skupila se voda u plućima, metastaze na jetrima i slično.

U svom produženom bolovanju s. Beata je uvijek nastojala biti predana u volju Božju. Pa i onda kad se stanje kompliciralo a boli intenzivirale. Ostala je beskrajno strpljiva u bolesti i nemoćima, bez jaukanja ili jadanja. Šutljivo i svjesno je trpjela. Tek po težem disanju ili možda tihom uzdahu znali smo da više trpi. I sama kućna poglavarica s. M. Consolata više puta je u čudu rekla: "Ovako strpljivog bolesnika još nismo imali!". "Ona je kao janje" - dodala bi s. Anđelina. Mirno podnositi tešku bolest i sve okolnosti koje je prate nije lako. Na to se čovjek mora pripremiti... A naša Majka Beata se za taj veliki čas zaista spremala dugim molitvama još dok je bila zdrava. Ona nam svojom predanom šutnjom svjedoči kako je velika sreća prihvaćati s ljubavlju patnju iz ruke Očeve.

Majka Beata kao magistra novakinja

Na dan Prikazanja Blažene Djevice Marije 21. studenoga o. g. M. Beata je ponovo primila Svete sakramente kao po-puđbinu. Sveto Pomazanje je unijelo u njezin tinjajući život novu milost koja ju je pripremila za konačni susret s Božanskim Zaručnikom.

3. prosinca 1996, nakon teške zdravstvene krize, predvečer je došla "Sestrica Smrt" po s. Beatu kojoj je "Život bio Isus Krist, a smrt dobitak".

S. M. Anđelina Kujundžić

**UMRLA PREDsjednica
DOBROTROTVORNE ZAJEDNICE
"AMOR VINCIT"**

U četrdesetoj godini života, nakon duge i teške bolesti, preminula je 22. prosinca 1996. godine **ANA KOPUNOVIĆ**, rođ. Skala, predsjednica naše dobrotvorne zajednice "Amor vincit".

Sprovod su, 24. prosinca, na subotičkom Senčanskom groblju vodili preč. Andrija Kopilović, predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović", preč. Dobai István i vlč. Julije Bašić. Sprovodu su bili nazočni, uz rodbinu pokojnice, i mnogi uglednici

društvenih, kulturnih i političkih institucija Subotice, kao i mnoštvo zahvalnih uživatelja i poštovatelja Aninog rada.

Od pokojnice su se oprostili Viktorija Grunčić u ime Dobrotvorne zajednice "Amor vincit", Bela Ivković, predsjednik HKC "Bunjevačko kolo" te Bela Tonković predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Oproštaj od ove naše zaslužne kulturne, društvene i političke djelatnice uzveličao je svojim muziciranjem i ansambl "Hajo".

U svom oproštajnom govoru gospođa Grunčić je rekla: **"Draga Ana!**

Što reći u ovom tužnom trenutku i kako se oprostiti od Tebe? Ti si kao predsjednica Dobrotvorne zajednice "Amor Vincit" zajedno s aktivistima pratila teško vrijeme koje nam je donijelo siromaštvo, glad i mnoge tuge.

Kucali smo na vrata svih potrebnih. Brisali smo suze, budili nadu u bolje sutra. Sve što smo dobili od dobrih ljudi nosili smo dalje, u kuće najpotrebnijima. Često si sjedila za volanom svog automobila da bi pomoć stigla na vrijeme. Bila si inicijator i "otkrivač" adresa potrebnih. S Tobom smo se udružili u zajednički rad ostalih humanitarnih organizacija u našem gradu.

Paketi pomoći su stizali i izvan Subotice i Bačke. Hranili smo i mnoge bebe. Naši donatori su darovali subotičkoj bolnici vrijedne aparate...

Bila si neumorna. Znali smo da Te podmukla bolest nagrizala. I Ti si to znala, ali si se uporno borila. Poklanjajući svoje vrijeme, često i u bolima čovjeku potrebnom, kao da si ozdravljala. Vjerovali smo s Tobom u to. No, nažalost nismo svojim optimizmom zaustavili napredovanje bolesti.

Tužni stojimo ovog trenutka nad Tvojim odrom. Želimo u ovo šarenilo cvijeća staviti najljepši buket na njega. Prepoznaješ u njemu dobrotu, zahvalu, ljubav, probuđenu nadu... Ne zamjeri nam što smo ga vezali trakom bola i suza...

Neka Ti buket krči put u sretnu vječnost, koju Ti uistinu želimo i za koju molimo.

Nastavit ćemo Tvoju brigu i pomoć potrebnima u granicama naših mogućnosti. Zagrlit ćemo s ljubavlju Tvoje najdraže: kćerku i sina, a Tvoja ljubav - vjerujemo u to čvrsto - bit će s nama.

Hvala Ti za sve! Počivaj u miru Božjem!"

A.A.

Dana 16.12. 1996. godine preminula je naša draga teta

ROMIĆ MARGA
(1910-1996)

Zahvaljujemo vlč. Andriji Anišiću i o. Marijanu Kovačeviću koji su vodili sprovod, časnim sestrama, rodbini i prijateljima koji su ispratili našu teta Margu.

Sveta misa zadušnica na 6 nedjelja održat će se u crkvi sv. Jurja u Subotici, 25.01. 1997. u 7 sati.

Njeni najmiliji

**PREMA GODINI 2000.:
ŽIVJETI POMIRENJE**

POZIV MLADIM NARAŠTAJIMA

Ljubi i kaži to svojim životom! Ako ne ljube, kršćani nemaju budućnosti. Kad bismo, u godinama koje dolaze, pokušali omogućiti brojna pomirenja u različitim situacijama koje nas okružuju... Ona će nas učiniti kadrima da uđemo u treće tisućljeće spremni živjeti najodvažniju pustolovinu pomirenja.

Kako, bez radosti i jednostavnosti, tih blisko povezanih evanđeoskih vrijednosti, zračiti duhom praštanja, ne samo među vjernicima, već i onima koji ne vjeruju?

Ono što vrijedi za pojedinca, vrijedi i za to otajstvo zajedništva što ga čini tijelo uskrslog Krista, njegova Crkva.

Kad, i s vrlo malo sredstava, Crkva dočekuje radošću u beskrajnoj jednostavnosti, ona širom otvara vrata milosrđa i utjehe. I Crkva postaje ono što u svojoj najvećoj istinitosti i jest, izvor pomirenja, svjetlo ljubavi!

Isuse Kriste, izvore zajedništva, Ti nisi došao na zemlju da bi sudio svijet, već da bi svaki čovjek našao put otvoren po Duhu Svetom. Zadržani smo spoznajom da nitko nije isključen iz Tvoje ljubavi, Tvoje praštanja. I uskrsnuvši, Ti dolaziš učiniti nas kvascem mira i pomirenja.

/Iz pisma brata Rogera za susret u Stuttgartu/

OBNOVA CRKVE NA PRIJELAZU U TREĆI MILENIJ

Dosta je teško na jednoj stranici naših novina odgovoriti na Vaše, a i za cijelu Crkvu, aktualno pitanje. Mislim da je "nova" vizija Crkve ona od II. vatikanskog koncila, koji je doduše još prije 30 godina održan, ali vizija toga Koncila još uvijek nije pretočena u stvarnost. Viziju Koncila još uvijek smatram "novom" vizijom i čekam da se ona u potpunosti ostvari.

Evo nekih koncilskih principa koji se moraju prihvatiti da bi se ostvarila nova vizija pokoncilске Crkve u nas i u svijetu:

- **Aggiornamento** . To je talijanska riječ koju je papa Ivan XXIII. upotrijebio sazivajući koncil, a znači: posuvremenjenje. U stvari, to je poziv Pape, prihvaćen od koncilskih otaca, da se odbaci neprijateljstvo i sumnjičavost prema suvremenom svijetu - što je bila karakteristika 19. i početka 20. vijeka. Umjesto toga, Crkva treba priznati istine i vrednote što ih je moderna znanost i tehnologija dopri- nijela ljudskoj rasi i čitavom svijetu.

- **Reformabilnost Crkve**. To znači priznanje da Crkva nije savršeno društvo, kao što se to prije smatralo - da je božanska institucija "bez mrlje i nabora", nego i ljudska institucija ovdje na zemlji: u isto vrijeme sveta i uvijek potrebna čišćenja.

- **Vraćanje Božjoj riječi**. Koncil je ponovno naglasio prvenstvo Svetoga pisma, Božje riječi napisane inspiracijom Duha Svetoga. Koncil naglašava da Naučavajuća Crkva "nije iznad riječi Božje" nego joj mora služiti: "ponizno slušati, brižno čuvati i vjerno tumačiti". Odlučno se preporuča svim vjernicima čitanje Svetoga pisma, naročito u zajednicama vjernika.

- **Sloboda vjeroispovjesti** . Koncil je potvrdio pravo i dužnost svake osobe da slijedi svoju savjest u odnosu na vjersko uvjerenje. Koncilská deklaracija o slobodi vjere naučava da država kao država ne treba isповijedati pravu vjeru, niti davati vjeri privilegirani položaj. Država treba osigurati građansku toleranciju za svačije uvjerenje i mora odbaciti svaku prisilu i pritisak kad je u pitanju vjersko uvjerenje.

- **Aktivna uloga laika**. Koncil poziva katoličke laike (vjerni puk) da vrše aktivni apostolat kako u Crkvi tako i u svijetu, kako u duhovnom tako i u vremenitom redu, prema vlastitom pravu koje imaju kao kršteni članovi Crkve. To je posebno područje rada koje je kod nas posve zakržljalo a koje treba hitno posvijestiti i oživotvoriti.

- **Regionalne i lokalne različitosti**. Umjesto pozivanja na monolitnost opće Crkve, Koncil naglašava - za razliku od ranije vizije Crkve - važnost mjesnih Crkava pod upravom biskupa kao "vikara Kristova" - jedna od titula biskupa s početka Crkve, kasnije pripisana samo papa-ma. Koncil oslikava sveopću Crkvu kao zajednicu lokalnih Crkava s biskupom kao istinskim pastirom svoje zajednice, koja može donositi odgovorne odluke.

Redovito čitam Vaše novine "Zvonik" i najviše mi se sviđaju aktualne teme koje Vi obrađujete. Redovito slušam i radio Vatikan kao i vjerske emisije na radio Subotici. Mnogo se govori o obnovi Crkve na prijelazu u Treći milenij. Želio bih znati kakva je Vaša vizija Crkve za 21. vijek? Vrlo sam znatiželjan imate li kakvu novu viziju Crkve?

(Zvonimir, SU).

- **Ekumenizam** , tj. pokret za jedinstvo svih kršćana. Koncil izražava poštovanje prema baštini drugih kršćanskih Crkava, imajući u vidu da su te baštine valjana sredstva spasenja za njihove zajednice, te priznavajući da te Crkve posjeduju istinske elemente Kristove Crkve.

- **Dijalog s drugim religijama**. Koncil poziva na promjenu u prilazu katolika prema ne-kršćanskim religijama, te poziva na zrelost i odgovoran prilaz i na dijalog s njima - priznavajući da u svim većim religijama svijeta ima elem- nata istine i vrijednosti.

- **Socijalna misija Crkve**. Koncil vidi, u apostolatu za mir u svijetu i socijalnu pravdu, zahtjev poslanja Crkve kao djela Isusa Krista. Istinska borba za pravdu i transformaciju društva predstavlja bitni dio evangelizacije svijeta.

Ako bi se ovi nabrojani principi prihvatili (a trebalo bi ih svakako prihvatiti), onda bi određene razlike mišljenja oko njihovog tumačenja i primjene bile poticajne i sigurno prouzročile procvat i preporod Crkve naših dana i godina koje nailaze. Primjena ovih principa na lokalnoj (biskupijskoj i župnoj) razini zahtijeva puno mudrosti i razboritosti. Neki od ovih principa bi bili sprovedeni uspješnije nego drugi. Međutim, uz mnoga dobra ostvarenja u pokoncilskom periodu, još ima mnogo toga da se uradi. Još je dug put do "nove" vizije Crkve!

O svemu tome treba razgovarati na svim razinama Crkve, ponajprije zato da bi se vjernici upoznali što je sve Koncil donio u korist "nove" vizije Crkve, i od koje bi svi mi imali veće koristi u preobrazbi pojedinaca i cijele zajednice Kristove Crkve.

Ako bismo još nešto dodali gornjim principima, da bi se bolje ostvarila nova slika Crkve, onda bi to bila zajednica vjernika okupljena oko euharistije, jer to je bitno za našu tradiciju! Ako bi to bilo teško ostvariti zbog pomanjkanja klera, onda bi Crkva trebala proširiti svoju viziju u prihvaćanju kandidata za svećeništvo iz drugih baza crkvene zajednice. Nova vizija Crkve je u širem uključivanju svih krštenih vjernika i izgradnji veze s njima kako bi evanđelje stiglo do svih vjernika - bilo da jesu ili nisu aktivni članovi Crkve. To bi značilo takvo ustrojstvo župe ili pastoralnog područja u kojoj bi laici volonteri posjećivali svaku kuću kao normalni dio svoga apostolata, i pozivali na planirane pastoralne programe. Uspjeh malih zajednica sugerira taj proces kao najpoželjniju mogućnost. Unutar tih zajednica mogla bi se stvoriti jezgra ili grupa ljudi koji bi se redovito okupljali dijeleći vjeru, razmišljajući o biblijskoj poruci ohrabrujući jedni druge da te poruke primijene na svoj život. One bi imale evangelizacijski cilj: okupljati kako vjernike praktične, tako i one udaljene, pa i one koji se nisu priključili ni jednoj Crkvi. Tako bi se mogao ostvariti Papin poziv na novu evangelizaciju na početku trećeg milenija kršćanske ere.

Antun Miloš, Žednik

Štovano Uredništvo!

Slavim i blagoslivljam Gospodina što vaš i naš katolički list "ZVONIK" zvoni i svoj zvon prenosi u Novu 1997. godinu i to sve bolji, sve noviji, kvalitetniji, bogatiji, prijemljiviji... Bilo mu, bilo vam, bilo nam sretno i ustrajno.

Ne mogoh odoljeti njegovom zvonu u mom srcu i duši. Zato vam dolazim i od srca čestitam ulazak u četvrto godišće. Važno je ustrajati, zato nemojte se umoriti.

Dok čitam, (a rado to činim i za "Zvonik" nađem vrijeme), raznovrsnim i korisnim sadržajem ispunjene stranice "Zvonika", prisjećam se stihova Marka Stantića na prvim stranicama "Veritasa": "Ne treba čučiti u zavjetrini ni za kruhom samo lijetati. U visine letjeti! K savršenstvu krila širiti! I uz neshvaćanje i sve protivljenje do neba se vinuti. Pa k ljudima se spustiti, djelima im pomoći i primjerom kazivati: KAKO treba letjeti da čovjek bude - Čovjek!"

Neka ovo bude i moja čestitka i želja za nove korake ZVONIKA, a svim suradnicima, osobito glavnom i odgovornom uredniku svako dobro.

ODJECI

*Subotica grad,
srcu mi drag,
Svjethlucaju zvijezde,
mjesec lagano plovi.
Srca su ljudi topla,
zato se Isus tu rodi.
Budite svjesni, narode moj,
Isus je čovjek i Bog.
On povijest tvoju i moju zna.
On neka nas budi iz sna.*

*Mi budni moramo biti,
redove naše zbiti.
Ljubavlju se grijati,
vjerom jačati,
uvijek se nadati:
Istini, pravdi i miru.
To nam je obećao On.
Zato, narode moj,
uz Njega čvrsto stoj!*

S. Tarzicija T., Zagreb

*** * ***

ČITAJTE ZVONIK

To je List naš.
Nećete biti u tami
S listom "Zvonik" niste sami.
Kad ste tužni, veseli
puni bola i tuge
čitajte ga u svako vrime.
Naš list, "Zvonik" o svima
nama brine.
Svega toga za velike i male...
Pročitajte sve njegove strane.

Naš katolički List pun je
duhovne hrane.
Čitajte "Zvonik"!
Dajte ga i drugima.
Nek čitaju i ublaže
svoje boli i tuge.
Znajte "Zvonik" se voli
kada na sva zvona zvoni.
Čitajte "Zvonik".

*Manda Stantić,
I. Antunovića 46, Subotica*

*** * ***

Svojim pismom nas je obradovao i časni starac iz Mađarske

Hvaljen Isus! Dragi gospodine!

Hvala Vam lijepo što mislite na mene i redovno mi šaljete lijep i dobar list ZVONIK. Do sada sam dobio sve brojeve... I nek Vam dragi Bog dade puno sreće i zdravlja u životu, da još puno godina živite i još dugo budete urednik ovom lijepom i dobrom Listu i nek narod Vas voli i poštiva za ovaj plemeniti posao.

Ne znam da li ćemo se nekada negdje vidjeti i malo razgovarati jer smo granicom razdvojeni...

Ivo Ivanković, Kátoly

Subotica

MOLITVENA OSMINA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

"U ime Krista... dajte, pomirite se s Bogom"
(2 Kor 5,16-21)

Podsjetimo se redosljeda molitvene osmine u našem gradu:

- - 18.01. 1997. u 17 sati: CRKVA SV. JURJA, Trg Paje Kujundžića 4
- - 19.01. 1997. u 17 sati: PRAVOSLAVNA CRKVA PREOBRAŽENJA GOSPODNJEGA, Engelsova. Sudjelujmo na liturgiji Večernje Bogojavljenja.
- - 20.01. 1997. u 17 sati: CRKVA ISUSOVA USKR-SNUĆA, Trg Ćirila i Metoda 1
- - 21.01. 1997. u 17 sati: CRKVA SV. ROKA, I. Milutinovića 52
- - 22.01. 1997. u 17 sati: CRKVA SV. MARIJE, Karadordev put 89
- - 23.01. 1997. u 17 sati: CRKVA SV. KRIŽA, 27. marta
- - 24.01. 1997. u 17 sati: FRANJEVAČKA CRKVA, Trg cara J. Nenada 13
- - 25.01. 1997. u 17 sati: KATEDRALA-BAZILIKA SV. TEREZIJE, Trg žrtava fašizma 1 - SVETKOVINA OBRAĆENJA SV. PAVLA I PONTIFIKALNA KONCELEBRIRANA SV. MISA na kojoj sudjeluju predstavnici svih kršćanskih Crkava našega grada.

Subotica

- 25.01. 1997. u 10 sati: PROŠTENJE U SJEMENIŠTU "PAULINUM". Misa za sve žive i pokojne dobročinitelje našeg sjemeništa. Sudjeluju biskupi Beogradske metropolije: nadbiskup Perko, biskup Huzsvár i biskup Pénczes.

Subotica

TRIBINA MLADIH

19.01. u 19 sati

u Katoličkom krugu

Tema: **PROMICANJE MIRA**

Predavač: **Andrija Anišić**

Subotica - Sv. Rok

SUSRET BRAČNIH PAROVA

U petak, 17.01. u 20 sati

u prostorijama župe sv. Roka

Tema susreta: **PLAKAT "RADOST ŽIVOTA"**

Sljedeći broj ZVONIKA izići će
9. 02. 1997.

Zahvaljujemo na razumijevanju
Uredništvo

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/24-740. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Stjepan Beretić, Stipan Bošnjak, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Antun Miloš, Josip Pekanović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković i Branko Vacil. Tiraž 2500. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel: 024/51-202.

BAKIN RECEPT

Uzmi 12 dobro zrelih mjeseci
i pazi da su doista posve zdravi,
da, naime, nema na njima
nikakvih ostataka

stare gorčine, srdžbe, osvete
te zavisti i sumnjičavosti.

Odstrani s njih svaki trag niskosti,
ukratko sve što je ostalo od
neugodnosti od prošle godine.

Tih 12 mjeseci moraju biti
tako svježi i čisti kako su
učinjeni u poduzeću "Vrijeme".

Razreži potom svaki mjesec
na trideset ili 31 dan
tako da zaliha bude
dostatna za čitavu godinu.

Nikad nemoj pripravljati
sve dane jednog mjeseca odjednom
nego svagda samo po jedan dan.

Da bi ti dani doista mogli biti
najbolji u vašem životu,
brižno se pridržavajte
ovih naputaka:

za svaki dan uzmi određenu mjericu
odlučnosti, poštenja, strpljivosti,
radinosti, pouzdanja, molitve,
poniznosti, mira i razboritosti.

Dodaj veliku žlicu poletne radosti i
žličicu ozbiljnosti i
dobar komad blagosti i srdačnosti.

Potom sve prelij ljubavlju
i dobro izmiješaj.

Na kraju, sve još ukrasi
šakom malih pažnji
te vedro ponudi svojoj obitelji.

*/Vinjete su iz hrvatskog katoličkog
kalendara "Danica" za 1995. godinu/*

